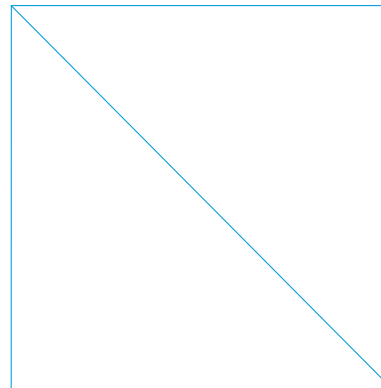
 de Rechtspraak	

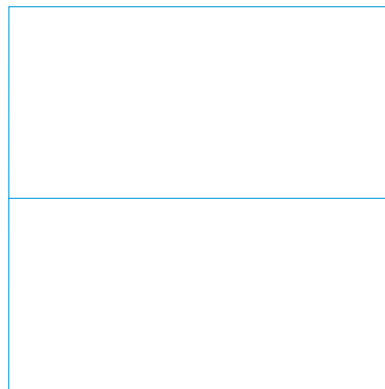
Voorwoord
Gezag van de
rechter

1. Ontwikkelingen
in 2010

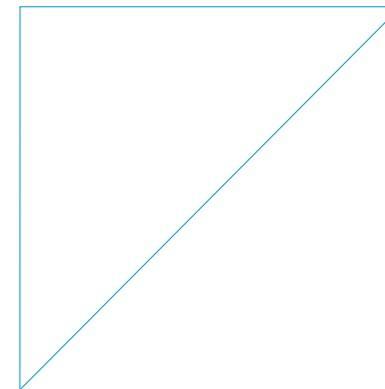
2. Agenda van
de Rechtspraak
2008-2011

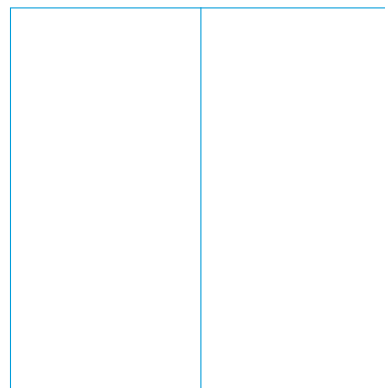
3. Onderzoek
en wetgevings-
advisering

4. Instroom en
productie

5. Financiën

Cijfers

Bijlage

Gezag van de rechter

Een weloverwogen oordeel, van een gepaste afstand, na goed luisteren en met kennis van zaken: dat verwachten mensen van de rechter. Zo'n rechter legt gezaghebbende straffen op en maakt een eind aan geschillen met een uitspraak die beide partijen accepteren. Was dat zo, vorig jaar?

Afgaand op de media komt die vraag wel op, want 2010 was een bewogen jaar voor de Rechtspraak, meer dan anders. Toenemende kritiek van politici op rechters, vragen over omstreden beslissingen, publiciteit over incidenten na ongelukkige optredens, de start van fundamentele veranderingen in de eigen organisatie (op weg naar minder rechtbanken en gerechtshoven), discussie over hoe rechters werken.

Maar het was ook een gewoon jaar, waarin bijna twee miljoen zaken zijn afgedaan; evenveel als er nieuw binnen kwamen. Slechts een paar daarvan haalden de krant, terwijl het publieksvertrouwen in de rechter hoog blijft en de klantwaardering van al die mensen die zelf bij de rechter kwamen ook goed is. De onafhankelijke visitatiecommissie die in 2010 alle gerechten onderzocht rapporteerde “een sterk ontwikkeld kwaliteitsbewustzijn” en een sterker extern besef: “gericht op maatschappelijke erkenning”.

Inderdaad zoekt de Rechtspraak steeds meer contact met de samenleving. Niet bij een individuele zaak: daar staat de onafhankelijkheid voorop. Verder wel: over onze werkwijzes en opvattingen. In persoonlijke ontmoetingen zoals in “Meet the Judge”, via wetenschappelijk onderzoek, in debatten. Door zelf met feiten en praktijkervaring te komen: in onderzoeksrapporten en met adviezen over nieuwe wetgeving, maar ook op congressen en in fora, zoals over het nut van langere straffen. (Want nee, nog hoger straffen zal de maatschappij niet veel helpen.) Door mee te werken aan diverse documentaires die achter de schermen mochten kijken, zoals de mooie EO-serie “De Rechtbank”. En, voor wie bereid is rustig de feiten te bekijken, met dit jaarverslag.

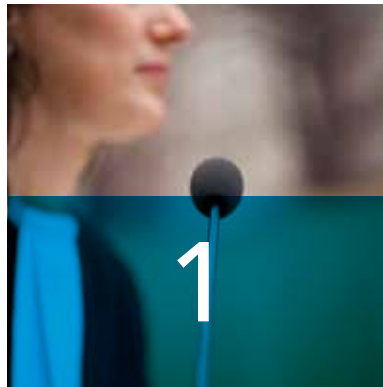
Die kritische aandacht in de media en van de politiek is goed, want de Rechtspraak wil zich ook verantwoorden.

De kritische aandacht in de media en van de politiek is goed, want de Rechtspraak wil zich verantwoorden.

Er is niets te verbergen: het gezag van onze uitspraken steunt slechts op het vertrouwen dat mensen in de rechters hebben. Dus: wie met ons wil spreken over dit jaarverslag, over het werk van de rechter, is van harte welkom. Daarvoor bieden wij u dit aan.

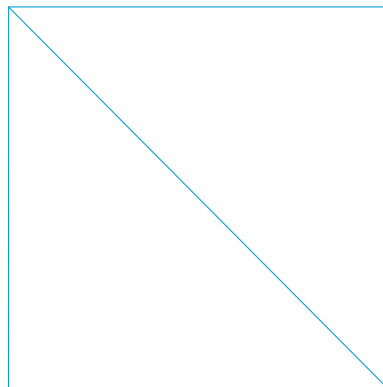
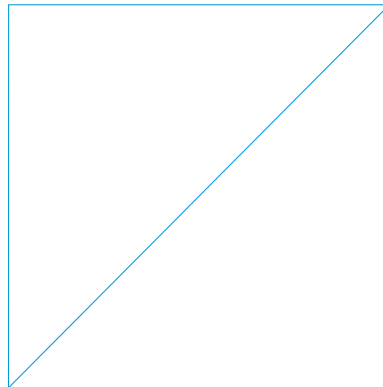
Namens de rechtspraak in Nederland: rechters en hun professionele medewerkers,

Erik van den Emster
voorzitter Raad voor de rechtspraak

Ontwikkelingen in 2010

1.1	Visie op de rechtspraak	5
1.2	Visitatie	5
1.3	Agenda van de Rechtspraak 2011-2014	5
1.4	Regerakkoord	6
1.5	Kostendekkende griffierechten	6
1.6	Herziening gerechtelijke kaart	6

1. Ontwikkelingen in 2010

De Rechtspraak stelde in 2010 een vernieuwde Visie op de rechtspraak vast, de gerechten werden onderworpen aan een visitatie, de Agenda van de Rechtspraak 2011-2014 is ontwikkeld en daarnaast werd de herziening van de gerechtelijke kaart verder vormgegeven.

De Raad voor de rechtspraak nam tijdens de formatie van het nieuwe kabinet een standpunt in over kostendekkende griffierechten en de voornemens van het kabinet zullen ook in de toekomst aandacht vragen.

1.1 Visie op de rechtspraak

In de Agenda van de Rechtspraak formuleert de Rechtspraak de strategische doelen voor de komende vier jaar. Met het project Toekomstverkenning, dat in 2010 is afgerond, heeft de Rechtspraak verder gekeken dan vier jaar en heeft zich bezonnen op de gevolgen van de veranderende samenleving voor de inrichting van de organisatie. Na een intensief traject van verkenningen, consultaties en bijeenkomsten waarin vele thema's (professiona-liteit, domein, organisatie, personeel en besturing) zijn besproken en getoetst, is in 2010 de Visie op de rechtspraak vastgesteld. De visie is de basis van waaruit de organisatie werkt. Deze opdracht voor de komende jaren luidt als volgt:

1. De Rechtspraak versterkt de blijvende waarden onafhankelijkheid, onpartijdigheid, integriteit en professionaliteit.
2. De Rechtspraak sluit nauw aan bij behoeften en problemen in de samenleving.

In 2020 dient de Visie te zijn gerealiseerd.

1.2 Visitatie

In 2010 is voor de tweede maal de stand van zaken met betrekking tot de kwaliteitszorg binnen de Rechtspraak onderzocht door een grotendeels uit externen samengestelde visitatiecommissie. Centrale vraag was in welke mate de gerechten actief en gestructureerd verbeteringen doorvoeren en daarbij de verbetercyclus plan, do, check, act (PDCA) hanteren.

De visitatiecommissie heeft een overwegend positieve indruk gekregen van (de ontwikkeling van) de kwaliteitszorg binnen de gerechten. De gerechten en de Raad voor de rechtspraak wordt aanbevolen zorg te dragen voor inbedding van de kwaliteitsnormen in een breder integraal kwaliteitsbeleid en er wordt gepleit voor een sterkere sturing op kwaliteit van het gerechtshandelen vanuit de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van rechtspraak.

1.3 Agenda van de Rechtspraak 2011-2014

In 2010 heeft de Rechtspraak een nieuwe Agenda opgesteld met een looptijd van 2011 tot 2014. De nieuwe Agenda is gebaseerd op de Visie op de rechtspraak en sluit aan op de vorige Agenda. Ook de resultaten van de visitatie zijn bouwstenen voor de Agenda. De Visie dient in 2020 geheel te zijn gerealiseerd en met de Agenda 2011-2014 wordt daar voortvarend mee begonnen. De Agenda is opgesteld na consultatie van diverse gremia binnen de Rechtspraak.

Zie ook:

[Visie op de rechtspraak](#) →

[Eindrapport visitatie](#) →

[Hoofdstuk 2: Agenda van de Rechtspraak 2008-2011](#)

[Gehele Agenda van de Rechtspraak 2011-2014](#) →

1.4 Regeerakkoord

In 2010 is een nieuw kabinet gevormd. In een brief aan de informateur heeft de Raad bezwaren geuit tegen het heroverwegingsrapport, in het bijzonder betreffende de maatregel tot kostendekkende griffierechten. In de brief aan de informateur werd tevens gevraagd om aandacht te schenken aan de volgende punten:

1. De rol van de Rechtspraak als onafhankelijke staatsmacht;
2. Het versterken van het vertrouwen van de burger in de rechtspraak;
3. Voldoende financiële ruimte om de toename van het aantal zaken aan te kunnen;
4. De ingezette vernieuwing van de Rechtspraak via de herziening van de gerechtelijke kaart.

Naar aanleiding van de voornemens van dit kabinet, die mede zijn gebaseerd op de brede heroverweging betreffende de Rijksuitgaven, heeft de Raad met betrekking tot kostendekkende griffierechten een afwijzend standpunt ingenomen.

1.5 Kostendekkende griffierechten

Het kabinet is voornemens om de Rechtspraak per 2013 te laten bekostigen door diegenen die daar gebruik van maken. Deze verregaande maatregel moet 240 miljoen euro opleveren. Invoering van kostendekkende griffierechten heeft enkele voordelen: het voorkomt bagatelzaken, kan bijdragen aan het voorkomen van onnodige juridisering en vormt een extra impuls voor de Rechtspraak om kwaliteit te leveren en bijvoorbeeld nieuwe kosteneffectieve procedurevormen te ontwikkelen. Deze voordelen vallen echter in het niet bij de nadelen. De benodigde tariefstijgingen zullen enorm zijn en het aantal civiele rechtszaken en bestuurszaken zal afnemen met respectievelijk 12 en 20 procent.

Door kostendekkende en daarmee verhoogde griffierechten wordt de toegang tot het recht verminderd. In de voorstellen wordt 100 miljoen euro uitgetrokken om voor de lagere inkomens de toegang tot het recht te behouden. De toegang voor de middeninkomens is echter wel ernstig in gevaar. Dat geldt ook voor kleinere bedrijven die vaak evenmin over vol-

doende middelen beschikken. De rechtsbescherming tegen de overheid is in het bijzonder in het geding. De Raad heeft bij herhaling duidelijk gemaakt ernstige bezwaren tegen het voorstel te hebben.

De Raad is intensief betrokken bij de uitwerking van dit kabinetsvoornemen waarbij wordt ingezet op de zo goed mogelijke inschatting van de effecten en op de discussie die daaruit ontstaat. Vanuit het Bureau van de Raad zijn berekeningen uitgevoerd over de gevolgen van deze maatregel voor de griffierechtstarieven en de instroom van zaken en de uitkomsten daarvan zijn vanuit juridisch en economisch perspectief bezien. Op basis hiervan is een publicatie in het Nederlands Juristenblad verschenen die een aanzet wil geven tot de discussie over deze verstrekkende maatregel.

1.6 Herziening gerechtelijke kaart

Diverse ontwikkelingen hebben het noodzakelijk gemaakt na te denken over de gewenste samenwerking tussen gerechten en inrichting van de Rechterlijke organisatie. Zaken vragen steeds meer om specifieke kennis en stellen hogere eisen aan de professionaliteit van rechters. Ook op het gebied van beveiliging en IT nemen de eisen toe. Hieraan kan in de bestaande organisatie onvoldoende worden tegemoetgekomen. Gerechten beschikken daarvoor over te geringe volumes aan zaken, mensen en middelen.

Schaalvergroting en daarmee een herziening van de gerechtelijke indeling is nodig. Begin 2010 is over de hoofdlijnen van die indeling overeenstemming bereikt tussen de toenmalige Minister van Justitie en de Tweede Kamer. Er komen tien arrondissementen/rechtbanken en vier ressorten/gerechtshoven. Er zal op in totaal 32 locaties recht worden gesproken, zodat rechtspraak voor burgers voldoende bereikbaar en toegankelijk blijft. Binnen elk arrondissement en ressort zal één gerechtshof één of meer rechtspraaklocaties besturen. De zaken, mensen en middelen zullen op zodanige wijze over de verschillende locaties worden verdeeld, dat deze verdeling optimaal bijdraagt aan de kwaliteit en de bereikbaarheid van rechtspraak. De zeer specialistische zaken worden landelijk geconcentreerd in één of twee rechtbanken en, voor zover van toepassing, één of twee hoven. De Raad heeft er bij het nieuwe kabinet op aangedrongen om

Zie ook:

[Brief aan de informateur](#) →

[Standpunt van de Raad](#) →

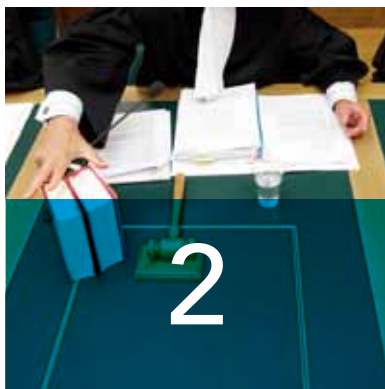
de ingeslagen weg te blijven volgen en de Rechtspraak in de komende jaren in staat te stellen deze dringende vernieuwing van de organisatie door te voeren.

De Raad heeft de overall regie op deze verstrekkende opdracht en heeft een programma ingericht dat de herziening voorbereidt. In het kader van het Programma herziening gerechtelijke kaart zijn in 2010 drie landelijke projecten opgezet: Bestuursmodel, Zaakspakketten en Rechtspositionele gevolgen voor medewerkers. De drie projecten hebben in het najaar een advies opgeleverd. Naast de drie landelijke projecten besteedt het programma aandacht aan de lokale gerechten. De fusiegerechten hebben een fusiebestuur ingesteld. Alle gerechten hebben een lokale visie op het (nieuw te vormen) arrondissement opgesteld. Tevens is een aanbestedingsprocedure voor een adviseurspool (ten behoeve van begeleiding van de gerechtsbesturen) afgerond. Ook buiten het programma worden werkzaamheden voor de herziening gerechtelijke kaart verricht. Naast betrokkenheid bij het wetgevingstraject, gaat het om onderwerpen die direct onder verantwoordelijkheid van de Raad vallen, zoals huisvesting, financiën, gevolgen voor gerechtsbestuurders, IT en andere bedrijfsvoeringsonderwerpen.

Zie ook:

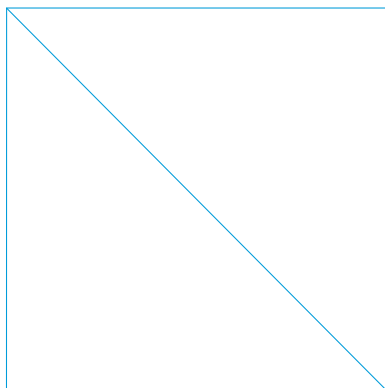
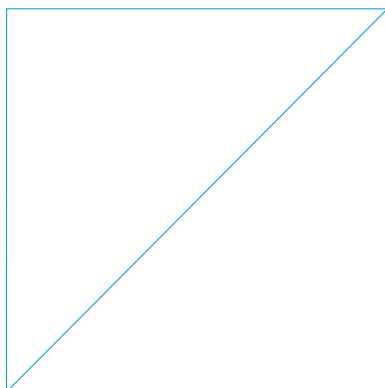
[Themadossier Herziening gerechtelijke kaart](#)

Agenda van de Rechtspraak 2008-2011

2.1	Deskundige rechtspraak	9
2.1.1	Realisering doelstellingen kwaliteit	9
2.1.2	Lerende organisatie: reflectiecommissies, systematisch overleg en toetsing vonnissen	12
2.1.3	Klachtenregeling	13
2.1.4	Leiderschapsontwikkeling	13
2.1.5	Strategische personeelsplanning	13
2.1.6	Arbeidsmarktpositionering	13
2.1.7	Selectie	14
2.2	Betrouwbare rechtspraak	14
2.2.1	Procedurale rechtseenheid	14
2.2.2	Materiële rechtseenheid	15
2.3	Effectieve rechtspraak	15
2.3.1	Genormeerde doorlooptijden	15
2.3.2	Digitale toegang	18
2.3.3	Vorbereiding inwerkingtreding Evaluatiewet Modernisering Rechterlijke Organisatie	18
2.3.4	Differentiatie zaaksstromen	19
2.3.5	Sectorsamenwerking jeugdzaken	19
2.3.6	Vorbereiding inwerkingtreding Wet versterking positie van het slachtoffer in het strafproces	19
2.3.7	Vorbereiding inwerkingtreding Wet versterking positie rechter-commissaris	19
2.3.8	Afstemming in de keten	19
2.3.9	Mediation	20
2.4	Rechtspraak in de samenleving	20
2.4.1	Structurele dialoog	20
2.4.2	Betrokkenheid burger en betrokkenheid bij onderwijs	20
2.4.3	Verbeteren informatievoorziening en actief mediabeleid	21

2. Agenda van de Rechtspraak 2008-2011

De Agenda van de Rechtspraak is richtinggevend voor de activiteiten die de organisatie uitvoert. In de afgelopen jaren was de Agenda 2008-2011 de leidraad. 2010 is het afsluitende jaar voor deze Agenda. In dit hoofdstuk wordt de uitvoering van de Agenda 2008-2011 in kaart gebracht: welke activiteiten zijn ondernomen en welke resultaten zijn er in drie jaar bereikt? De Agenda 2008-2011 bestaat uit vier brede doelstellingen die hieronder achtereenvolgens worden besproken:

1. Deskundige rechtspraak
2. Betrouwbare rechtspraak
3. Effectieve rechtspraak
4. Rechtspraak in de samenleving

2.1 Deskundige rechtspraak

De doelstelling 'deskundige rechtspraak' ziet zowel op het verhogen van de beschikbare deskundigheid binnen de Rechtspraak als op het verbeteren van de inzet van deskundigen in procedures.

2.1.1 Realisering doelstellingen kwaliteit

De Rechtspraak heeft kwaliteitsnormen ontwikkeld om een continue en gerichte aandacht voor essentiële kwaliteitseisen als deskundigheid, snelheid en begrijpelijkheid te waarborgen. Tevens bieden de kwaliteitsnormen de maatschappij zicht op de kwaliteit van rechtspraak en vormen ze tegengewicht aan het op productie en efficiency gerichte financieringstelsel. De Rechtspraak heeft zich ten doel gesteld in 2010 te voldoen aan de kwaliteitsnormen op de volgende gebieden: permanente educatie, meelesen EK-uitspraken, meer MK, instructie en feitenonderzoek, goede bewijsmotivering en doorlooptijden.

De kwaliteitsnormen hebben een belangrijke plaats gekregen in het kwaliteitsbeleid van de Rechtspraak. In het Rapport Visitatie gerechten 2010 wordt geconcludeerd dat het hanteren van de kwaliteitsnormen een krachtige impuls heeft gegeven aan de investering in kwaliteitsbevorderende processen en landelijk heeft geleid tot een grotere mate van uniformiteit in de doelstellingen die worden nagestreefd. Eind 2010 is begonnen met de evaluatie van het implementatietraject van de kwaliteitsnormen. Dit zal leiden tot bijstelling van de normen en de wijze waarop de kwaliteitsnormen geborgd worden in de dagelijkse werkprocessen.

Hieronder volgt een uitgebreide weergave van de resultaten in 2010 op de kwaliteitsnormen:

Permanente educatie

De norm voor permanente educatie waarborgt aandacht en tijd voor het verbreden en verdiepen van vakinhoudelijke kennis en vaardigheden en is van toepassing op iedere rechter en juridische medewerker. De norm geeft aan dat zij 30 uur per jaar aan educatie besteden. Gerechten ondersteunen de permanente educatie van hun medewerkers door het organiseren van opleidingsweken en incompany cursussen en de benodigde scholing in functioneringsgesprekken aan de orde te stellen.

		Realisatie 2010	Norm
Rechtbanken	Rechters	77%	100%
	Juridisch medewerkers	74%	100%
Gerechtshoven	Raadsheren	76%	100%
	Juridisch medewerkers	77%	100%
Bijzondere colleges (CRvB, CBb)	Raadsheren	94%	100%
	Juridisch medewerkers	98%	100%

De gerechten geven aan dat van de medewerkers die de norm niet halen het merendeel de norm dicht nadert (tussen de 25 en 29 uur). Een afgelaste cursus kan maken dat de norm niet behaald wordt. Maar ook (tijdelijke) onderbezetting in combinatie met verhoogde werkdruk leidt ertoe dat medewerkers hun educatie uitstellen. Tevens blijkt de norm lastig te halen voor medewerkers die gedurende het jaar instromen, wegens ziekte of zwangerschap langere tijd afwezig zijn of parttime werken.

Bij de doorontwikkeling van deze norm wordt aandacht besteed aan de mogelijkheden voor een meer inhoudelijke invulling van de norm. Daarmee zou de nadruk meer op het bevorderen van een specifieke deskundigheid komen te liggen, zoals kennis over Europees recht.

Cursussen SSR

SSR heeft een overzicht aangeleverd van reguliere cursussen die rechters, raadsheren en juridisch medewerkers kunnen volgen in de periode 2007-2010. Maatwerk en de rio/raio-opleiding zijn buiten beschouwing gelaten. De aantallen deelnemers zijn als volgt verdeeld:

	2007	2008	2009	2010
Aantal deelnemers	7.499	9.040	9.588	10.618

Ten opzichte van 2007 is sinds de introductie van de PE-norm een duidelijke stijging waarneembaar. Verantwoordelijk voor deze toename zijn in het bijzonder de volgende cursussen: Balanslezen, Forensische expertise (basis), Getuigenverklaringen in strafzaken, Huiselijk geweld, Marokkanen en Turken in de rechtspleging, Tijdelijk verbod huiselijk geweld en de cursus Wie wat vindt heeft niet goed gezocht (toepassing van natuurwetenschappelijk onderzoek). Daarnaast is het aanbod van nieuwe cursussen gestegen, met een piek in 2010: 48 in 2007, 58 in 2008, 49 in 2009 en 79 in 2010.

Meelezen EK

De norm voor het meelezen bij enkelvoudige uitspraken ziet erop toe dat een rechter op structurele basis van inhoudelijke feedback wordt voorzien. De norm geeft aan dat 100 procent van de EK-vonnissen dient te worden meegelezen.

	Realisatie 2010	Norm
Rechtbanken	Civiel handel	79%
	Civiel familie	49%
	Bestuur	58%
	Straf	39%
	Kanton	66%

Toepassing van en realisatie op de norm verschilt sterk per sector. In de civiele handelssector blijkt deze norm van feedback het beste aan te sluiten op de wijze waarop gewerkt wordt. De sectoren bestuursrecht, strafrecht en familie- en jeugdrecht hebben meer moeite met de structurele invoering van deze norm. In de strafsector worden veel uitspraken mondeling gedaan en zaken die leiden tot schriftelijk gemotiveerde uitspraken worden over het algemeen meervoudig afgedaan. In de bestuurs- en familiector nemen de juridische medewerkers een groot deel van de voorbereiding voor hun rekening, tot aan het schrijven van een conceptvonnis. Dit concept wordt aan de rechter voorgelegd. Vervolgens vindt een inhoudelijke bespreking over het vonnis tussen beide professionals plaats. De toegevoegde waarde van een meeleezer is daarom niet altijd evident.

De sector straf heeft sinds april 2010 een nieuwe invulling gegeven aan de norm waarbij niet alleen het meelezen, maar ook de behandeling ter zitting een rol speelt. Bij de doorontwikkeling van de norm zal aandacht worden besteed aan de mogelijkheden voor een gedifferentieerde invulling. Mogelijk dat ook voor de familie- en bestuursector geldt dat meelezen in combinatie met intervisie groter positief effect heeft op de kwaliteit van rechtspreken.

Aandeel MK

Het normpercentage voor het meervoudig afdoen van zaken is ingesteld om de inzet te stimuleren van één van de belangrijkste instrumenten voor het bevorderen van de kwaliteit van rechtspraak, namelijk de behandeling van en besluitvorming over een zaak door drie rechters.

	Realisatie 2010	Norm	
Rechtbanken	Civiel handel	5%	10%
	Civiel familie	2%	5%
	Bestuur	10%	10%
	Vreemdelingenkamer	3%	10%
	Belasting-rijk	32%	15%
	Straf	13%	15%
Gerechtshoven	Belasting	93%	90%
	Straf	92%	85%

In de praktijk blijkt het niet eenvoudig om op deze norm te sturen. Reden daarvoor is dat de gerechten afhankelijk zijn van de instroom van zaken die 'MK-waardig' zijn. In de sector civiel, familie- en jeugd speelt de beperkte financiële ruimte een rol. Deze sector ontvangt geen compensatie voor het meervoudig afdoen van zaken. Daardoor wordt er vanuit oogpunt van efficiency niet gestuurd op een meer frequente inzet van de meervoudige kamer. De norm heeft er wel toe geleid dat gerechten expliciete criteria hebben geformuleerd voor zaken die in aanmerking komen voor een meervoudige afdoening. Positief gevolg daarvan is dat bijvoorbeeld de strafsectoren jaarlijks afspraken met het Openbaar Ministerie maken over het aanleveren van zaken die voldoen aan de criteria. De afstemming tussen beide organisaties is nog niet optimaal, maar wordt wel bevorderd door het stellen van streefpercentages.

Instructie en feitenonderzoek

De norm voor instructie en feitenonderzoek stimuleert de inzet van de comparities na antwoord (CNA) in de civiele handelssector, de inzet van enquête/descente/pleidooi en CNA in de sector kanton en de inzet van meerdere onderzoeksinstrumenten in de bestuurssector.

	Realisatie 2010	Norm	
Rechtbanken	Civiel handel (comparitie na antwoord)	83%	90%
	Kanton (enquête, descente, pleidooi)	3%	4%
	Kanton (comparitie na antwoord)	24%	25%
	Bestuur (onderzoeksinstrumenten)	9%	10%

Om verschillende redenen lijkt deze norm niet het beoogde kwaliteitseffect te hebben. In de civiele sector is de inzet van comparitie na antwoord inmiddels heel gebruikelijk en blijkt weinig stimulans nodig te hebben. De onderzoeksinstrumenten enquête/descente/pleidooi bij kanton zijn overschaduwd door de CNA, de comparities maken de inzet van voornoemde instrumenten overbodig. Bij bestuur lijkt de gewijzigde definitie in combinatie met de gebrekkige registratiemiddelen ertoe te leiden dat de norm grotendeels naar de achtergrond is verschoven. Door andere ontwikkelingen is er wel meer aandacht besteed aan de kwaliteit van de zitting. De relevantie van deze norm staat hierdoor ter discussie. In de evaluatie van de kwaliteitsnormen zal nadrukkelijk aan de orde komen of van deze norm een kwaliteitsimpuls uitgaat.

Promis

Met de invoering van Promis is een kwaliteitsverbetering beoogd van het strafrechtelijk vonnis. De wijze waarop het vonnis is gebouwd geeft meer inzicht in de redenering achter de rechterlijke uitspraak.

	Realisatie 2010	Norm
Rechtbanken	65%	40%
Gerechtshoven	7%	15%

Uit de resultaten blijkt dat de gerechten behoorlijk hebben geïnvesteerd in deze kwaliteitsnorm. Een brede invoering blijft het streven maar wordt beperkt door de beschikbare financiële middelen. Een praktisch probleem blijft de beperkte ruimte die de uitspraaktermijn van 14 dagen biedt om een vonnis volgens de Promis-werkwijze uit te werken.

In de doorontwikkeling van deze norm zal aandacht worden besteed aan de wijze waarop in de gerechtshoven een betere en meer zinvolle invulling kan worden gegeven aan deze kwaliteitsmaatregel.

2.1.2 Lerende organisatie: reflectiecommissies, systematisch overleg en toetsing vonnissen

Met het doel te leren van elkaar en fouten te voorkomen, zijn instrumenten ontwikkeld voor het bespreken van vernietigingen en cassaties binnen de gerechten, is systematisch overleg tussen opvolgende instanties ingesteld en zijn reflectiecommissies ingericht. Reflectie richt zich vooral op verschillen in uitspraken van rechtbank en gerechtshof. De instrumenten gelden als best practice voor alle gerechten. De meeste instrumenten zijn bekend. De winst ligt in een structurele en gerechtsbrede toepassing van het instrumentarium. Ook de uitkomsten van de visitatie hebben hier een impuls aan gegeven. De meeste gerechten hebben werk gemaakt van het institutionaliseren van het overleg tussen rechtbanken en hoven over zaken als rechtseenheid, kwaliteit en praktische organisatorische zaken. Ook zijn er maatregelen getroffen om de kwaliteit van het jurisprudentieoverleg te verhogen en op structurele en inspirerende wijze invulling te geven aan intervisie. In toenemende mate wordt gereflecteerd op het raadkamerproces. Door een aantal gerechten is het instrument voor interne reflectie gehanteerd. Vanaf 2011 zal het aantal gehouden interne reflecties in het jaarverslag van de Rechtspraak gemeld worden.

De Rechtspraak heeft een experiment uitgevoerd naar het toetsen van de kwaliteit van rechterlijke uitspraken. Een commissie van (oud)rechters en (oud)advocaten heeft de kwaliteitseisen die aan een civiel vonnis worden gesteld, geëxpliciteerd en meetbaar gemaakt. Daarna heeft zij aan de hand van vonnissen van de rechtbanken Alkmaar, Arnhem en Den Haag een kader ontwikkeld dat het mogelijk maakt te toetsen in hoeverre een vonnis voldoet aan de geformuleerde kwaliteitseisen. Het toetsingskader is getest door de gerechtshoven Amsterdam, Den Haag en Arnhem.

Het toetsingskader heeft vooral betrekking op de juridische zuiverheid, de zorgvuldigheid en de begrijpelijkheid van de motivering van de beslissing. De Rechtspraak is verheugd over dit toetsingskader. De Rechtspraak worstelt met de meting van de kwaliteit van de vonnissen. De tot nu toe ontwikkelde kwaliteitsnormen hebben meer betrekking op randvoorwaardelijke aspecten van het werk van de rechter, zoals de normen voor permanente educatie. Dit nieuwe instrument geeft goed zicht op de sterke en zwakke punten in een vonnis.

De toetsing heeft betrekking op de ambachtelijke kwaliteit van een vonnis, die niet zonder meer samenvalt met de juistheid van de eindbeslissing. Of dit laatste al dan niet het geval is, wordt in hoger beroep getoetst.

De commissie heeft bij haar onderzoek ruim vijftig vonnissen onderzocht. Daarmee kon geen sprake zijn van een representatieve steekproef. Dit betekent dat slechts beperkte betekenis toekomt aan de resultaten van de toetsing die de commissie in het kader van haar onderzoek heeft uitgevoerd. De aanzienlijke tijdsbesteding en daarmee hoge kosten die gemoeid zijn met een wel representatieve steekproef beperkt de inzetbaarheid van het toetsingskader. Daar zal door de Rechtspraak nog een antwoord op gevonden moeten worden.

Het nieuwe instrument voor de toetsing van vonnissen geeft goed zicht op de sterke en zwakke punten in een vonnis.

Zie ook:

[Eindrapport](#)
[Toetsingscommissie](#)
[Civiele Vonnissen](#)

Het experiment van kwaliteitstoetsing zal een vervolg krijgen bij de gerechtshoven. Onderzocht zal worden of het door toepassing van het toetsingskader door de hoven mogelijk is om op systematische wijze zicht te krijgen op de kwaliteit van vonnissen van een of meer rechtbanken. Eens in de vier jaar laat de Rechtspraak zich visiteren om de kwaliteitszorg te verbeteren. Een inhoudelijke kwaliteitstoetsing maakte tot nu toe geen deel uit van de beoordeling. Op termijn moet het een permanent onderdeel worden van het kwaliteitssysteem van de Rechtspraak.

2.1.3 Klachtenregeling

Elk gerecht heeft een klachtenregeling. Klachten kunnen worden ingediend over een gedraging – handelen, maar ook niet handelen – van een medewerker van dat gerecht of over de bedrijfsvoering van het gerecht. Over de inhoud van een uitspraak van een rechter of een beslissing van een rechter tijdens de behandeling van de zaak kan niet worden geklaagd. Daarover kan alleen een hogere rechter oordelen.

In 2010 zijn 1.208 klachten ingediend bij de gerechten. In 2009 en 2008 werden 1.093 respectievelijk 1.094 klachten ingediend. Er is sprake van een toename van het aantal ingediende klachten. Een verklaring voor deze toename kan gelegen zijn in de landelijke uitrol in 2009 van het digitale klaagschrift. Dit digitale klaagschrift is een webformulier dat is gepubliceerd op de sites van de gerechten op www.rechtspraak.nl. Dit webformulier kan worden ingevuld en naar keuze digitaal of per post worden ingediend. Hierdoor is het eenvoudiger om een klacht in te dienen.

De klachten betreffen zowel rechters als medewerkers. Bij rechters gaat het dan bijvoorbeeld over de wijze waarop een zaak op zitting is behandeld of het niet honoreren van een verzoek om uitstel. Bij medewerkers zien de klachten bijvoorbeeld op de hoogte van het geheven griffierecht. Van de 1.177 in 2010 afgehandelde klachten was ruim de helft niet ontvangen of niet inhoudelijk behandeld omdat de klacht over een rechterlijke beslissing ging. Dit aandeel is vergelijkbaar met dat in 2009. Van de wel inhoudelijk behandelde klachten is 38 procent (208 zaken) gegrond verklaard. Ook dit percentage is vergelijkbaar met dat in 2009.

2.1.4 Leiderschapontwikkeling

De Rechtspraak heeft een visie op management development (MD) vastgesteld voor de periode 2010-2015. Op basis hiervan is het MD-actieplan 2010-2011 opgesteld. Daarnaast zijn diverse masterclasses georganiseerd voor de leden van de gerechtsbesturen. De masterclasses speelden in op de veranderingen als gevolg van de herziening van de gerechtelijke kaart. Na de herziening worden andere eisen aan bestuurders gesteld. Verder bleef het instrument coaching voor de zittende bestuurders beschikbaar. Ook liepen er zes intervisiegroepen voor de presidenten en is de zesde leergang ‘Bestuur en management van gerechten’ van start gegaan. De voorzitter van de Raad voor de rechtspraak heeft met de presidenten van gerechten functioneringsgesprekken gevoerd. Op basis van deze gesprekken wordt aan presidenten leiderschapontwikkeling op maat aangeboden.

2.1.5 Strategische personeelsplanning

Naast de kwaliteit van rechtspraak is in het kader van de doelstelling Deskundige rechtspraak ook het personeelsbestand van de rechtspraak van belang. De komende 5 tot 10 jaren gaan relatief veel rechters en raadsheren met pensioen. De Rechtspraak wil ook in deze komende periode tijdig kunnen beschikken over voldoende en gekwalificeerde rechters, raadsheren en overige medewerkers. Om die reden ontplooit de Rechtspraak diverse activiteiten. Zie paragraaf 2.1.7 voor meer informatie over de activiteiten op het gebied van arbeidsmarkt en selectie.

In 2010 is verder een start gemaakt met strategische personeelsplanning. Zo is bijvoorbeeld een scherp beeld van de meerjarige ontwikkeling van de zaaksinstroom opgesteld. En is in beeld gebracht welke ervaring en deskundigheid hiervoor benodigd zijn. Met behulp van deze gegevens kan de Rechtspraak inspelen op toekomstige ontwikkelingen. De mogelijke invoering van kostendekkende griffierechten is een belangrijke factor bij de strategische personeelsplanning.

2.1.6 Arbeidsmarktpositionering

De Rechtspraak wil op de arbeidsmarkt beter zichtbaar worden als aantrekkelijk werkgever. Gewenst resultaat is een goede positie in de rangorde van aantrekkelijke werkgevers. Hiermee wil de Rechtspraak een goede uitgangspositie creëren op de steeds krappere wordende arbeidsmarkt. In 2010 is het Intermediair Imago Onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd door Synovate in opdracht van Intermediair. De Rechtspraak

Zie ook:

[Hoofdstuk 2.1.7. Selectie](#)

[Tabel 19a, In 2010 ingediende klachten naar onderwerp \(pagina 71\)](#)

[Tabel 19b, In 2010 afgehandelde klachten naar soort afdoening \(pagina 71\)](#)

neemt in dit onderzoek de 17e plaats in in de rangorde van populaire werkgevers. Volgens ditzelfde onderzoek is de Rechtspraak de op één na beste non-profit werkgever. Deze goede positie komt onder meer voort uit de actieve wijze waarop de Rechtspraak de arbeidsmarkt benadert.

Voorbeelden hiervan zijn de jaarlijkse SummerCourt voor gemotiveerde bachelor rechtenstudenten en Topstage voor excellente master rechtenstudenten.

Diversiteitbeleid heeft een plaats bij werving van personeel. Dit beleid beoogt de biculturele diversiteit van het personeelsbestand van de Rechtspraak te vergroten. De Raad heeft de huidige diversiteit binnen de organisatie geïnventariseerd. Van de rechters en raadsheren heeft 2 procent een biculturele achtergrond. Van de rechterlijk ambtenaren in opleiding (raio's) heeft een steeds groter aandeel een biculturele achtergrond. Nu is 7 procent van de raio's bicultureel. Van de overige medewerkers van de Rechtspraak heeft 9 procent een biculturele achtergrond. Bezien over alle medewerkers van de Rechtspraak heeft 7 procent een biculturele achtergrond. Uit de toenemende biculturele diversiteit blijkt dat het beleid vruchten afwerpt. Een uitgevoerd project is Brug naar de Top. Dit stelde in 2010 meer dan 100 biculturele rechtenstudenten in de gelegenheid kennis te maken met de Rechtspraak. Ook andere organisaties uit het juridisch werkveld namen deel aan dit project.

2.1.7 Selectie

Voor de Raio-opleiding hebben zich 313 kandidaten aangemeld. Er zijn in 2010 twee klassen van elk 30 raio's gestart. De gerechten hebben in totaal 65 vacatures voor rechter in opleiding (rio) opengesteld. Hierop zijn 411 sollicitaties ontvangen. Hiervan hebben 57 kandidaten een positief advies van de Selectiecommissie rechterlijke macht gekregen. Uiteindelijk zijn 23 kandidaten gestart met hun opleiding tot rechter.

In 2010 is de werving, selectie en opleiding van rechters in opleiding geëvalueerd. Ook is een verkenning uitgevoerd naar nieuwe opleidingsvormen voor startende juristen. Op basis van deze verkenning en evaluatie werkt de Raad aan een nieuw opleidingsstelsel voor rechters.

2.2 Betrouwbare rechtspraak

Voor betrouwbare rechtspraak is van belang dat de burger erop kan vertrouwen dat het recht op uniforme wijze wordt toegepast. Wat de rechtseenheid betreft gaat het erom dat verschillen in procedure en/of uitkomst moeten kunnen worden verklaard vanuit het gehanteerde toetsingskader en de eigenheid van het voorliggende geschil en niet vanuit de individualiteit van de rechter of het gerecht. Om dit te bereiken zijn de procedurele en materiële rechtseenheid in de afgelopen jaren verder versterkt.

2.2.1 Procedurele rechtseenheid

Op het gebied van procedurele rechtseenheid zijn belangrijke stappen gezet, waarbij vooral bijzondere aandacht is besteed aan de ontwikkeling, actualisering en vaststelling van landelijke procesreglementen. Zo is de 'Procesregeling belastingkamers gerechtshoven' in 2010 vastgesteld en zijn op civielrechtelijk en familierechtelijk terrein het 'Landelijk procesreglement voor civiele dagvaardingszaken bij de gerechtshoven' en het 'Procesreglement verzoekschriftprocedures familiezaken gerechtshoven' geactualiseerd en met ingang van 1 januari 2011 in werking getreden. Voorts zijn de landelijke procesreglementen 'Kort gedingen rechtbank sector civiel/familie' en 'Verzoekschriftprocedures rechtbank sector civiel handel en voorzieningenrechter' geactualiseerd en onder andere aangepast in verband met de inwerkingtreding van de Wet Griffierechten in burgerlijke zaken (Wgbz). Ook voor de kantonsectoren zijn diverse procesreglementen ontwikkeld zoals het "Procesreglement verzoekschriftprocedures rechtbanken sector kanton" die naar verwachting in 2011 in werking zullen treden. Op het terrein van het strafrecht hebben de rechtbanken en het Openbaar Ministerie (OM) werkprocessen aangepast met het oog op de inwerkingtreding van het "Strafprocesreglement Rechtbanken" per 1 januari 2011.

Naast de actualisering en vaststelling van de hiervoor genoemde procesreglementen is in verband met de inwerkingtreding van de Wgbz per 1 januari 2011 het "Handboek Wgbz voor de hoven" ontwikkeld en het landelijke digitale "Handboek civiel rechtbank" herzien. Ook zijn er landelijke oproepbrieven voor minderjarigen opgesteld.

2.2.2 Materiële rechtseenheid

Binnen de verschillende ressorten is in 2010 de interne en externe afstemming op het gebied van materiële rechtseenheid verder geïntensiveerd in de vorm van jurisprudentieoverleg, landelijke en ressortelijke overleggen en de organisatie van themamiddagen en gezamenlijke cursussen.

Op het terrein van het bestuursrecht zijn de op rechtseenheid gerichte overlegstructuren met de hoogste colleges (de Hoge Raad, de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en het College van Beroep voor het bedrijfsleven) verder geïntensiveerd. In 2010 is door de betrokken colleges een Commissie rechtseenheid bestuursrecht ingesteld. Deze commissie heeft gedachten ontwikkeld rond de toepassing van de vierde tranche van de Algemene wet bestuursrecht waar het gaat om de toetsing van bestraffende sancties, zodat een uniforme toepassing wordt bevorderd.

Op familierechtelijk terrein zijn er landelijk juridisch inhoudelijke afspraken gemaakt op het gebied van crisismachtigingen, Wet dwangsom, deelvraag op het gebied van ontheffing/gezag, onzijdige personen en (hardheidsclausule) Wgbz.

Ter bevordering van de materiële rechtseenheid wordt binnen de strafsectoren gebruikgemaakt van oriëntatiepunten. Voor een aantal veel voorkomende delicten wordt een strafmaat (oriëntatiepunt) aangegeven waarop de rechter zich kan oriënteren bij de oplegging van de straf. De ontwikkeling van nieuwe en het onderhoud van bestaande oriëntatiepunten wordt verzorgd door de Commissie Rechtseenheid. In 2010 zijn er voorstellen gedaan om afspraken te maken over oriëntatiepunten voor kinderporno en voor geweld tegen en bedreiging en belediging van gekwalificeerde slachtoffers. Voorts is er geïnventariseerd of er mogelijkheden zijn om te komen tot oriëntatiepunten voor de misdrijven moord en doodslag, mensenhandel en het overtreden van een huisverbod.

2.3 Effectieve rechtspraak

Maatschappelijke relevantie en effectiviteit vereisen dat de Rechtspraak zorgt voor de beslechting van geschillen op een wijze die zoveel mogelijk bijdraagt aan de oplossing van onderliggende problemen van partijen en samenleving. De mogelijkheden daartoe verschillen per rechtsgebied. Effectiviteit vraagt ook om tijdigheid. Daarnaast moet de digitale toegankelijkheid van de Rechtspraak worden vergroot. In het afgelopen jaar waren de belangrijkste activiteiten gericht op:

- Genormeerde doorlooptijden
- Digitale toegang
- Voorbereiding van inwerkingtreding Evaluatiewet Modernisering Rechterlijke Organisatie (competitiegrenswijziging sectoren kanton en civiel)
- Differentiatie van zaaksstromen
- Sectoroverstijgende samenwerking jeugdzaken
- Versterking positie slachtoffer
- Versterking positie rechter-commissaris in strafzaken

De rechtspraak is onderdeel van diverse ketens. Effectiviteit van rechtspraak wordt ook verbeterd door een goede ketensamenwerking en de verwijzing naar andere vormen van geschillenbeslechting zoals mediation. In deze paragraaf komen deze onderwerpen nader aan de orde.

2.3.1 Genormeerde doorlooptijden

In 2008 heeft de Rechtspraak normen voor de lengte van gerechtelijke procedures vastgesteld met als doel de doorlooptijden van rechtszaken te verkorten. In 2010 zouden deze normen behaald moeten zijn. De normen zijn zo opgesteld dat een bepaald percentage zaken van een procedure moet zijn afgehandeld binnen een bepaald aantal maanden. Bij het vaststellen van de normen is door de betrokken sectoren gekeken naar de termijnen opgenomen in wetgeving en procesreglementen, de haalbaarheid van de te stellen norm en doelmatigheid in de bedrijfsvoering. De vastgestelde normering hield in dat met name de doorlooptijden van de procedures met gemiddeld een zeer grote lengte aanzienlijk bekort zouden moeten worden.

Zie ook:

[Oriëntatiepunten
straftoemeting](#) →

[Rechtvaardigen nieuw
handvat voor bepalen
strafmaat](#) →

De normen voor de lengte van de procedures (doorlooptijdnormen) en de realisatiegegevens zijn in de volgende tabellen weergegeven. Daarin staan in de meest rechtse kolom de normen die in 2010 behaald dienden te zijn. In de kolommen links daarvan staan voor de jaren 2008, 2009 en 2010 de realisaties. De realisatiepercentages die duidelijk (5 procentpunt of meer) tekortschoten zijn vetgedrukt. Het algemene beeld is dat in de jaren 2009 en 2010 de tijdigheid is verbeterd maar dat er te weinig voortgang is geboekt bij het behalen van de doorlooptijdnormen. In 2010 is bij ongeveer de helft van de onderscheiden zaakstypen aan de doorlooptijdnormering (vrijwel) voldaan. Dit is vergelijkbaar met de situatie in 2008. In 2011 vindt een evaluatie plaats, waarbij onder andere zal worden nagegaan waarom niet altijd aan de normen is voldaan en waar verbetering en aanscherping nodig en mogelijk is.

Bij de kantonsectoren werd in 2010, evenals in 2009, aan de gestelde normen voldaan, met uitzondering van de procedures zonder verweer (de norm is dat 90 procent van de zaken binnen 15 dagen is afgehandeld). Onder andere door invoering van de Wgbz is het nodig de haalbaarheid van deze norm nader te bezien.

Lengte van kantonprocedures; afgezet tegen de norm voor 2010

	2008 %	2009 %	2010 %	norm 2010 %	binnen
Rechtbanken, sector kanton					
Handelszaken met verweer (norm I)	95%	96%	95%	90%	1 jaar
Handelszaken met verweer (norm II)	81%	81%	78%	75%	6 maanden
Beschikking arbeidsontbinding op tegenspraak	96%	95%	96%	90%	3 maanden
Handelszaken zonder verweer (verstek)	92%	91%	84%	90%	15 dagen
Beschikking geregelde arbeidsontbinding	79%	78%	83%	90%	15 dagen
Kort geding	96%	95%	95%	90%	3 maanden
Overtreding	89%	88%	88%	80%	1 maand
Mulderzaak	74%	80%	80%	80%	3 maanden

Bij de famili sectoren van de rechtbanken is voor echtscheidingszaken afgesproken dat 95 procent van de zaken binnen 1 jaar moet zijn afgedaan. Tegelijkertijd moet 50 procent van de scheidingsprocedures binnen twee maanden zijn afgedaan; deze deelnorm is specifiek gericht op de gemeenschappelijke verzoeken die snel kunnen worden afgehandeld. Bij de famili sectoren voldeden de onderscheiden procedures aan de normen, behalve in hoger beroep. In hoger beroep is 85 procent van de procedures afgehandeld binnen een jaar, waar 90 procent de norm is.

Lengte van familierechtelijke procedures; afgezet tegen de norm voor 2010

	2008 %	2009 %	2010 %	norm 2010 %	binnen
Rechtbanken familiezaken					
Scheidingszaak (norm I)	91%	94%	93%	95%	1 jaar
Scheidingszaak (norm II)	60%	58%	62%	50%	2 maanden
Alimentatie en bijstandsverhaal	94%	94%	93%	90%	1 jaar
Omgangs- en gezagszaken	83%	82%	81%	80%	1 jaar
Beschikking verzoekschriftprocedure kinderrecht	90%	90%	92%	90%	3 maanden
Gerechtshoven familiezaken					
Familierekest	88%	87%	85%	90%	1 jaar

De duur van de behandeling van strafzaken in eerste aanleg voldeed landelijk bezien nog niet aan de norm, maar is daar niet ver van verwijderd. Zo wordt 82 procent van de kinderrecht strafzaken binnen vijf weken afgedaan tegenover de normering van 85 procent. Ongeveer een derde van de rechtbanken laten doorlooptijden bij strafzaken zien die (vrijwel) conform de norm zijn.

Uit onderstaande tabel blijkt daarnaast dat de doorlooptijd van strafzaken in hoger beroep ver van de norm verwijderd is. Deze problematiek doet zich bij alle gerechtshoven voor.

Lengte van strafrechtelijke procedures; afgezet tegen de norm voor 2010

	2008	2009	2010	norm 2010	
	%	%	%	%	binnen
Rechtbanken sector straf					
Strafzaak MK (=meervoudig behandeld)	86%	85%	84%	90%	6 maanden
Politierechterzaak (incl. economische)	85%	86%	84%	90%	5 weken
Strafzaak bij de kinderrechter (enkelvoudig)	84%	83%	82%	85%	5 weken
Raadkamerzaken m.b.t. voorlopige hechtenis	99%	100%	99%	95%	2 weken
Raadkamerzaken niet voorlopige hechtenis	82%	81%	80%	85%	4 maanden
Gerechtshoven strafzaken					
Strafzaak MK (=meervoudig behandeld)	74%	67%	55%	85%	9 maanden
Strafzaak EK	59%	44%	36%	90%	6 maanden
Strafzaak EK kantonzaak	64%	55%	67%	90%	6 maanden
Raadkamerzaken m.b.t. voorlopige hechtenis	50%	45%	55%	95%	2 weken
Raadkamerzaken niet voorlopige hechtenis	32%	61%	46%	85%	4 maanden

De volgende tabel geeft de uitkomsten weer voor de duur van civiele procedures. De behandeling van kort gedingen voldeed aan de norm dat 90 procent van de zaken is afgehandeld binnen drie maanden. De overige civielrechtelijke procedures duurden te lang, gezien de gestelde normen. Dit is zowel in eerste aanleg als in hoger beroep het geval. Wel voldeed al ongeveer een derde van de rechtbanken aan de normen en van de hoven gemiddeld bijna de helft.

Er is sinds 2008 vooruitgang geboekt, maar deze was onvoldoende om de normen te behalen. De ontwikkelingen in de afgelopen jaren maken duidelijk dat een verdere verkorting mogelijk is, maar dat zonder wijzigingen in de procesinrichting geen grote stappen gemaakt kunnen worden. Immers, de duur van een procedure is afhankelijk van de keuzes van procespartijen, die in het huidige wettelijke kader tot een groot aantal processtappen kunnen leiden zonder dat de rechter daarin kan sturen. In 2010 is het proces in hoger beroep zodanig gewijzigd dat daar een verdere verkorting wordt verwacht; zie 'differentiatie zaakstromen' verderop in deze paragraaf.

Lengte van civiele, handelsprocedures; afgezet tegen de norm voor 2010

	2008	2009	2010	norm 2010	
	%	%	%	%	binnen
Rechtbanken civiele zaken (handel)					
Handelszaken met verweer (norm I)	85%	86%	87%	80%	2 jaar
Handelszaken met verweer (norm II)	62%	62%	63%	70%	1 jaar
Handelszaken zonder verweer (verstek)	69%	73%	76%	90%	1 maand
Verzoekschriftprocedure handel (vooral insolventie)	84%	86%	84%	90%	3 maanden
Beëindigde faillissementen	73%	73%	77%	90%	3 jaar
Kort geding	91%	91%	92%	95%	1 jaar
Gerechtshoven civiele zaken (handel)					
Handelszaak dagvaarding	67%	71%	74%	80%	2 jaar
Handelsrekest	57%	70%	70%	90%	3 maanden

De bestuurssectoren bleven ver verwijderd van de doorlooptijdnormen, behalve waar het de behandeling van voorlopige voorzieningen betreft. Slechts 49 procent van de reguliere bestuurszaken werd binnen negen maanden afgehandeld, terwijl de norm 70 procent is. De behandeling van belastingzaken (eerste aanleg en hoger beroep) is weliswaar verkort, maar niet sterk genoeg om aan de norm te voldoen. In 2011 wordt de behandeling van zaken in het bestuursrecht aangepast, onder andere gericht op bekorting van de procedure. In 2010 is de voorraad vreemdelingenzaken zodanig verkleind dat naar verwachting in 2011 de doorlooptijd zal verkorten tot in de buurt van de normering.

Lengte van bestuursrechtelijke procedures; afgezet tegen de norm voor 2010

	2008	2009	2010	norm 2010	
	%	%	%	%	binnen
Rechtbanken bestuursrechtelijke zaken					
Bodemzaak bestuur regulier (norm I)	73%	71%	68%	90%	1 jaar
Bodemzaak bestuur regulier (norm II)	47%	47%	49%	70%	9 maanden
Voorlopige voorziening bestuur regulier	95%	95%	94%	90%	3 maanden
Bodemzaak belasting lokaal	44%	43%	48%	90%	9 maanden
Bodemzaak rijksbelastingen	51%	51%	53%	90%	1 jaar
Bodemzaak vreemdelingen	68%	67%	57%	90%	9 maanden
Gerechtshoven					
Belastingzaak	33%	30%	42%	85%	1 jaar

2.3.2 Digitale toegang

In 2010 zijn er diverse projecten digitale toegankelijkheid uitgevoerd om de doelstelling dat burgers, procespartijen en ketenpartners digitaal met de Rechtspraak moeten kunnen communiceren, verder vorm te geven. Al deze projecten zijn in samenwerking met diverse pilotgerechten uitgevoerd, waarna landelijke uitrol plaatsvindt. Vaak gaat met de digitalisering ook verandering in wet- en regelgeving gepaard.

De volgende producten van digitale toegang zijn in 2010 opgeleverd:

E-filing: Sinds oktober kunnen burgers met behulp van hun DigiD elektronisch hun beroepschrift indienen bij de bestuursrechter. In vreemdelingenzaken kunnen ook advocaten hun zaak digitaal aanbrengen bij het Centraal Inschrijfbureau Vreemdelingenzaken.

Roljournalen familie en kanton: In het familiejournaal kan de advocatuur het procesverloop rond echtscheidingen, alimentaties, verrekening/verdelingen en voorlopige voorzieningen digitaal raadplegen. In de volgende fase dient de advocatuur ook zijn verzoekschriften en correspondentie (F-formulieren) digitaal via het journaal bij de gerechten aan te leveren. De uitvoering hiervan is in 2010 ter hand genomen. De implementatie vindt plaats in 2011. Het roljournaal kanton biedt de procesinformatie voor de advocatuur waar het gaat om hun kantonzaken. In 2011 wordt dit uitgebreid naar andere gemachtigden zoals deurwaarders, rechtsbijstandverzekeraars en burgers in persoon.

De realisatie van de volgende producten van digitale toegang is in 2010 in gang gezet:

Ontsluiting registers: In 2010 is een start gemaakt met het project “ontsluiting gezagsregister” dat een centraal en goed ontsloten gezagsregister ontwikkelt voor de Rechtspraak en betrokken ketenpartners. Er wordt een nieuw curatele- en bewindsregister ingesteld dat via rechtspraak.nl kan worden ontsloten.

Digitaal aanbrengen geldvorderingen: Dit wordt mogelijk gemaakt in samenwerking met de deurwaarderij. De exploitatie van de dagvaarding wordt digitaal indienbaar. Noodzakelijke gegevens zullen daartoe worden geautomatiseerd en in het primaire processysteem worden ingevoerd.

Digitaal dossier insolventies: Het Digitaal dossier insolventies maakt het mogelijk dat curatoren en bewindvoerders digitaal kunnen communiceren met de gerechten en dat de gerechten intern de digitale stukken kunnen verwerken in hun werkprocessen. In 2010 is het prototype ontwikkeld en in 2011 zal dit verder als pilot worden getest en landelijk worden uitgerold. Door het project Digitaal Indienen en Publiceren Insolventies (DIPI) wordt het mogelijk dat bewindvoerders hun jaarlijkse verantwoording bij de rechtbank gestructureerd middels een digitaal formulier aanleveren.

Elektronisch proces-verbaal: Voor dit product wordt door het Ministerie van Veiligheid en Justitie de elektronische handtekening voor de politie ontwikkeld. Dit maakt het mogelijk om een proces-verbaal van een opsporingsambtenaar langs elektronische weg op te maken en te verzenden. De Rechtspraak sluit hierop aan.

2.3.3 Voorbereiding inwerkingtreding Evaluatiewet Modernisering Rechterlijke Organisatie

De verhoging van de competentiegrens tot 25.000 euro voor kantonzaken, die aanvankelijk zou ingaan op 1 januari 2011, maar is uitgesteld tot juli 2011, is binnen de sectoren kanton en civiel van de gerechten in 2010 voorbereid. De maatregelen hebben gevolgen voor de organisatie van het werk en de bezetting.

Zie ook:

Tabel 9a, Gemiddelde lengte van procedures in weken, 2008 – 2010 (pagina 58-59)

Tabel 9b, Lengte van de procedures;percentages zaken binnen de norm afgezet tegen de norm voor 2010 (pagina 60-61)

2.3.4 Differentiatie zaaksstromen

In 2010 is de introductie van de comparitie na aanbrengen bij alle vijf gerechtshoven gerealiseerd. Bij binnenkomst worden zaken door het gerechtshof geselecteerd op geschiktheid voor snellere afdoening (comparitie na aanbrengen). Bij aanvraag pleidooi wordt door het gerechtshof bezien of een comparitie in plaats van pleidooi aangewezen lijkt. Aldus wordt gedifferentieerd in zaaksstromen. Voor partijen heeft het vergelijken na aanbrengen als voordelen een (snelle) oplossing van het geschil en een (aanzienlijke) kostenbesparing.

2.3.5 Sectorsamenwerking jeugdzaken

In het kader van de integrale benadering van jeugdigen hebben enkele gerechten naar (verdergaande) vormen van samenwerking gezocht tussen de familie- en strafsector. Het gaat bijvoorbeeld om het inrichten van jeugdteams waarin medewerkers vanuit meerdere sectoren werkzaam zijn. Ook het inzetten van een combizitting draagt bij aan de integrale benadering van jeugdzaken. Jeugdigen hoeven dan zo min mogelijk voor de rechter te verschijnen.

2.3.6 Voorbereiding inwerkingtreding Wet versterking positie van het slachtoffer in het strafproces

Op 1 januari 2011 is nieuwe wetgeving in werking getreden waarmee de rechten van het slachtoffer zijn gebundeld en verder uitgebreid. Alle gerechten zijn in 2010 intensief op de implementatie van deze wetgeving voorbereid door een project dat zich richtte op zowel de juridische en organisatorische aspecten van de wetgeving als aspecten van meer intermenselijke aard, zoals een correcte bejegening van slachtoffers. Om de implementatie van de wet nauwlettend te volgen, is besloten het project in 2011 te continueren. De Rechtspraak neemt ook deel aan het Project Slachtoffers Centraal van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Hierbij wordt in het belang van het slachtoffer gestreefd naar eenduidig beleid en afstemming op elkaars werkprocessen.

2.3.7 Voorbereiding inwerkingtreding Wet versterking positie rechter-commissaris

In het parlement is wetgeving in voorbereiding die beoogt de – door diverse eerdere wetswijzigingen ingeperkte – positie van de rechter-commissaris in strafzaken te versterken, door hem een regiefunctie met betrekking tot

het proces van waarheidsvinding tijdens het vooronderzoek toe te kennen. Van de rechter-commissaris wordt hiermee een actievere opstelling verwacht. In 2010 is binnen de Rechtspraak een project gestart dat richting moet geven aan de implementatie van deze wet. In dit project komen diverse (organisatorische) aspecten aan de orde, zoals functie-eisen, werfing en selectie, opleiding, aanstellingsperiode, noodzakelijke juridische en administratieve ondersteuning en formatie. De noodzakelijke besluitvorming over de bevindingen van het project zal naar verwachting in 2011 worden afgerond.

2.3.8 Afstemming in de keten

Voor de effectiviteit van de Rechtspraak is het noodzakelijk dat goede logistieke afstemming plaatsvindt met de organisaties waarmee de gerechten contacten onderhouden, zoals het Openbaar Ministerie (OM), de Immigratie- en naturalisatiedienst (IND), gerechtsdeurwaarders, de advocatuur en bestuursorganen. In 2010 heeft de Rechtspraak op landelijk en op gerechtsniveau geparticipeerd in diverse overleggen op het gebied van het strafrecht, het jeugdrecht en het vreemdelingenrecht. In de visie op de Rechtspraak wordt aangegeven dat de positie van de Rechtspraak binnen de ketenafstemming een bijzondere is. Om logistieke afstemming mogelijk te maken, is deelname gewenst, maar daarnaast dient er recht te worden gedaan aan de onafhankelijke en onpartijdige positie van de rechter.

Ten aanzien van de afstemming bij vreemdelingenzaken is in de betreffende keten afgestemd hoe de invoering van de nieuwe asielprocedure verliep. Daarnaast is overlegd over het wegwerken van voorraden van vreemdelingenkamers waarbij de effecten van werklust voor de ketenpartners in kaart werd gebracht. De overgang van het vreemdelingendossier van het Ministerie van Justitie naar het Ministerie van Asiel en Integratie in het kader van de uitvoering van het regeerakkoord vraagt extra afstemming. Het Ministerie van Asiel en Integratie is verantwoordelijk voor het vreemdelingendossier maar de financiële verantwoording blijft bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Dit vraagt ook voor de toekomst een goede ketenafstemming.

Ten aanzien van het strafrecht heeft in 2010 logistieke afstemming plaatsgevonden, bijvoorbeeld met betrekking tot de verkorting van doorlooptijden, het opstellen van zittingsconvenanten met het OM en de inzet van deskundigen in het strafproces.

2.3.9 Mediation

In 2010 is het aantal verwijzingen naar mediation (+3 procent) en het aantal gestarte mediations (+2 procent) gestegen. Ruim 91 procent van alle verwijzingen leidde ook daadwerkelijk tot de start van een mediation. Hoewel sprake lijkt te zijn van enige afvlakking van de toename, heeft de sluiting van het Landelijk Bureau Mediation naast rechtspraak (LBM) op

In belastingzaken slagen mediations relatief het vaakst.

totaalniveau niet voor een afname van het aantal verwijzingen en gestarte mediations geleid. De positieve lijn is door de gerechten doorgezet. De absolute aantallen waren zelfs niet eerder zo hoog als in 2010.

Het percentage van het aantal mediations, dat met volledige of gedeeltelijke overeenstemming werd afgesloten, is stabiel en ligt voor alle sectoren samen op 57 procent. Met name in de sector Bestuursrecht is dit percentage aanzienlijk hoger. Het meest succesvol zijn de mediations in belastingzaken, waar 77 procent van de mediations met volledige (74,2 procent) of gedeeltelijke overeenstemming (2,6 procent) werd afgerond.

In 2010 heeft de Expertgroep in samenwerking met de gerechten en de mediators voorbereidingen getroffen om de eventuele negatieve gevolgen van de verdwijning van de stimuleringsbijdrage te beperken. Het zogenoemde instaptarief is in werking getreden per 1 januari 2011. Deze ontwikkeling en factoren als de start van de regiezittingen in het bestuursrecht en de ontwikkelingen in de sector kanton om te verwijzen naar mediation zullen mogelijk van invloed zijn op het aantal verwijzingen in het komende jaar.

2.4 Rechtspraak in de samenleving

Voor verankering in de samenleving is het van belang dat de Rechtspraak de dialoog aangaat met haar omgeving, zichtbaar is in de media, kritische signalen oppakt en openheid van zaken geeft. In het voorwoord van dit Jaarverslag is nader beschreven hoe de Rechtspraak zich instelt op de toenemende aandacht die zij vanuit de samenleving krijgt. De instrumenten

die de Rechtspraak in de afgelopen jaren heeft ingezet om de communicatie met de samenleving vorm te geven, worden in de volgende paragrafen benoemd. De komende jaren zal er binnen de organisatie meer aandacht bestaan voor het vergroten van de vertrouwdeheid met en het draagvlak voor de rechtspraak in de samenleving.

2.4.1 Structurele dialoog

Dialoog gaat om direct contact en uitwisseling. De Rechtspraak heeft zich aangesloten bij de oprichting van het Huis voor democratie en rechtsstaat. De derde landelijke Open Dag in november 2009 (met een recordbezoek) werd het slotstuk van de voor het eerst verzorgde Week van het Recht, met een reeks debatten in diverse rechtbanken. Daarnaast lopen bij de gerechten diverse activiteiten op dit gebied, zoals in de rechtbank Utrecht 'Tumult in de rechtbank', waarbij iedere sector een dialoog organiseert met externe partijen en daarvan verslag doet. In het kader van de structurele dialoog worden ook contacten met maatschappelijke organisaties en overheden op lokaal en landelijk niveau onderhouden, uiteraard met inachtneming van de onafhankelijkheid van de rechter in een individuele zaak. Gesprekspartners zijn lokale overheden, de balie en andere ketenpartners.

2.4.2 Betrokkenheid burger en betrokkenheid bij onderwijs

Diverse regionale kranten hebben in samenwerking met rechtbanken lezersjury's georganiseerd. In het kader van de Week van het Recht werd bij 23 gerechten het project 'Meet the judge' uitgevoerd waarbij bezoekers in gesprek gaan met rechters en raadsheren over de mens achter de rechter en de fundamenten van de rechtspraak. Er is echter in de afgelopen jaren nog geen systematische aanpak van burgerinbreng tot stand gekomen. De bijdrage aan het onderwijs is in deze agendaperiode aanzienlijk uitgebreid met lesmaterialen voor het middelbaar onderwijs, een lespakket met rollenspellen, de website rechtvoorjou.nl en betere voorbereiding op zittingbezoek (circa 30.000 leerlingen per jaar). In 2010 is besloten tot het opzetten van een Programma Rechtspraak en Samenleving dat als doel heeft het vergroten van de vertrouwdeheid met en draagvlak voor de rechtspraak in de samenleving.

Zie ook:

[Tabel 18a, Mediations 2005-2010 \(pagina 70\)](#)

[Tabel 18b, Mediation naar type zaak, 2010 \(pagina 70\)](#)

2.4.3 Verbeteren informatievoorziening en actief mediabeleid

De informatie voor leken is vernieuwd waarbij de vraag van de gebruiker centraal staat. In 2009 werd gestart met [naardekantonrechter.nl](#). Die site biedt nu ook hulp bij het schriftelijk reageren. De website [rechtspraak.nl](#) gaat over in een nieuwe vorm. De modelbrieven bij bestuursrecht zijn aangepast aan de doelgroep. Alle publieksbrochures zijn getest en verbeterd. De vernieuwde landelijke persrichtlijn gaat uit van een actieve en open opstelling jegens de media. De Rechtspraak volgt de Wet openbaarheid van bestuur in haar eigen openbaarheidsbeleid (hoewel zij geen bestuursorgaan in de zin van die wet is) en bij incidenten wordt steeds vaker een snelle en transparante opstelling betracht. Om meer uitleg te geven over het werk van de rechter aan een breed publiek en tegelijk uiting te geven aan een actief mediabeleid, is in 2010 gestart met de TV-serie *De Rechtbank* die is opgenomen bij rechtbank Utrecht. Iedere aflevering brengt een aantal rechtszaken in beeld. Rechters laten zich interviewen over de zaak die zij behandelen; zowel voorafgaand aan de zitting als na afloop. Het programma laat daarmee zien hoe rechters hun werk beleven en hoe zij tot een oordeel komen.

Zie ook:

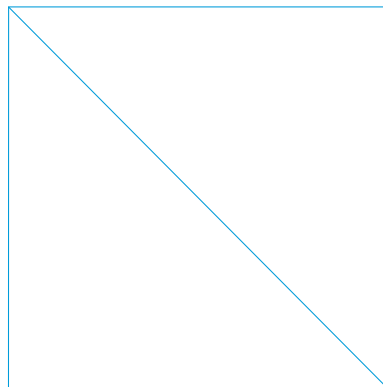
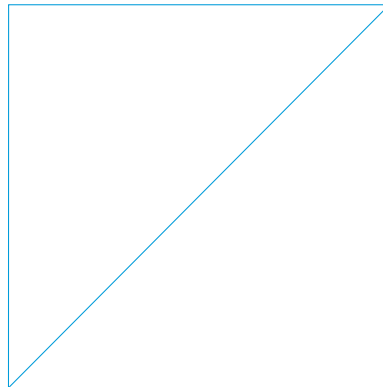
[Effect 'De Rechtbank' op kennis en houding, eindrapportage \(maart 2011\)](#)

Onderzoek en wetgevingsadvisering

3.1	Wetenschapsprogramma	23
3.2	Wetgevingsadvisering	24

3. Onderzoek en wetgevingsadvisering

3.1 Wetenschapsprogramma

De Raad laat wetenschappelijk onderzoek doen om zijn wettelijke taken goed te kunnen uitvoeren en om strategische keuzes te kunnen onderbouwen.

Projecten en publicaties

In 2010 werden zeven projecten afgerond, zes nieuwe onderzoeksprojecten gestart en zijn er vier lopende projecten. Een nieuw project dat inhaakt op de actualiteit is het onderzoek naar het effect van de TV-serie *De Rechtbank* op de publieke opinie. Medio 2011 worden de resultaten gepubliceerd. Voorts is de reguliere bijdrage geleverd aan de verdere ontwikkeling en toepassing van prognosemodellen van het beroep op de rechter, ter onderbouwing van begroting en jaarplannen.

Extern geïnitieerde onderzoeken waarvoor de medewerking van de Rechtspraak wordt gevraagd, worden beoordeeld op inhoudelijke kwaliteit en werklast voor de gerechten. In 2010 zijn 77 externe onderzoekverzoeken ingediend (tegen 47 in 2009).

De jaargang van de periodiek *Rechtstreeks* omvatte het gebruikelijke vier-tal nummers. Daarnaast verscheen de uitgave van de Rechtspraaklezing 2010 'Naar een ideaal gerecht' – gehouden door de President van de rechtbank Amsterdam, mw. Carla M.T. Eradus. Zij stelt dat de Rechtspraak niet langer geforceerd moet proberen om de behoeften en problemen uit de samenleving in het keurslijf van de rechterlijke organisatie naar drie rechtsgebieden in te passen. De vraag van de samenleving en rechtzoekenden moet het uitgangspunt zijn voor de inrichting van de organisatie, die hierdoor anders en meer flexibel zal worden.

Opmerkelijke onderzoeksbevindingen

- Uit onderzoek onder grote ondernemingen naar hun ervaringen met vijf specialistische rechtspraakvoorzieningen in Nederland blijkt, dat deze ondernemingen in het algemeen zeer tevreden zijn met deze specialismen, en dat specialisatie als wenselijk of noodzakelijk wordt gezien. In 2011 wordt daarom behoefte aan meer handels-specialismen onderzocht;
- Internationaal vergelijkend onderzoek toont geen onomstotelijke afname aan van criminaliteit of recidive als gevolg van invoering van minimumstraffen. Wel kunnen minimumstraffen gemakkelijk leiden tot hoge kosten en cellentekort;
- Uit onderzoek naar strafoplegging bij 'kwalificerende slachtoffers' (mensen in functie, zoals ambulancepersoneel), blijkt dat de rechter de hogere vordering van de Officier van Justitie volgt;

De rechter volgt de hogere strafeis van het Openbaar Ministerie bij geweld tegen mensen in functie, zoals ambulancepersoneel.

- Uit onderzoek naar de behandeling van verzoeken om conservatoir beslag blijkt dat de balans in waarborgen voor beide partijen momenteel meer in de richting van de beslaglegger doorslaat. Naar aanleiding hiervan bezint de civiele sector zich op eventuele wenselijke aanpassingen in de procedure.

Zie ook:

[Alle uitgaven van Rechtstreeks](#) →

[Bijlage Publicaties 2010 \(pagina 73\)](#)

[Effect 'De Rechtbank' op kennis en houding, eindrapportage \(maart 2011\)](#) →

3.2 Wetgevingsadvisering

De Raad heeft de wettelijke taak de regering en de Staten-Generaal te adviseren over voorstellen voor nieuwe wetgeving of nieuw beleid die gevolgen hebben voor het functioneren van de rechtspraak. In zijn adviezen gaat de Raad onder andere in op de uitvoerbaarheid van voorgestelde wetgeving en mogelijke strijdigheid met grondrechten, internationale regelgeving of beginselen van effectieve toegang tot de rechter. De wetgevingsadviezen komen in nauw overleg met betrokken sectoren uit de gerechten tot stand.

Veel wets- en beleidsvoorstellen hebben gevolgen voor de bedrijfsvoering en de werkbelasting van de Rechtspraak. De inschatting van deze gevolgen is een essentieel onderdeel van de wetgevingsadvisering.

Bij de werklastinschatting wordt onder andere aandacht besteed aan de gevolgen van het voorstel voor de personeelsbezetting, de belasting van de administratie van gerechten, het aantal te behandelen zaken, de gemiddelde behandeltijd per zaak, de IT-systemen en de opleiding van rechters en griffiers. Waar mogelijk bevatten de adviezen suggesties om ongewenste gevolgen te voorkomen.

In 2010 heeft de Raad 46 adviezen uitgebracht over wets- en beleidsvoorstellen. De volgende adviezen springen in het oog:

Advies wijziging Wet BIBOB

De Wet Bibob (Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) biedt bestuursorganen (zoals gemeenten) en aanbestedende diensten (zoals Rijkswaterstaat) de mogelijkheid om bedrijven en personen te screenen bij de aanvraag voor een vergunning, subsidie of aanbesteding. Met het wetsvoorstel Wijziging Wet Bibob wordt beoogd de werkingsfeer van de Wet Bibob te verruimen. Tevens wordt voor de burgemeester een sluitingsbevoegdheid geïntroduceerd en wordt onder andere het gesloten verstrekkingenregime doorbroken.

In zijn advies is de Raad onder meer ingegaan op het verstrekken van vonnissen aan het Bureau Bibob door de gerechten. Hierbij heeft de Raad opgemerkt dat het niet een taak van de Rechtspraak is om als actieve informatieleverancier op te treden. Daarnaast heeft de Raad in zijn advies

gevraagd om verduidelijking op een aantal punten. Tot slot heeft de Raad ten aanzien van artikel 3 van het wetsvoorstel opgemerkt dat het onderscheid tussen strafbaar feit en beboetbaar feit strikt dient te worden gehandhaafd.

Advies wijziging regeling beschermingsmaatregelen meerderjarigen (curatele, beschermingsbewind en mentorschap)

Het wetsvoorstel bevat wijzigingen van diverse aard ten aanzien van de regelingen van de bestaande beschermingsmaatregelen voor meerderjarigen. Hiervoor zijn diverse aanleidingen te identificeren. Zo zijn aanvullende wettelijke voorschriften nodig gebleken inzake de bedrijfsvoering van zogenoemde professionele bewindvoerders (evenals curatoren en mentoren), dat wil zeggen bewindvoerders die niet uit de familiekring van de recht-hebbende afkomstig zijn. Daarnaast bevat het wetsvoorstel regelingen omtrent de benoeming van twee curatoren, respectievelijk mentoren. Ook voorziet het in de mogelijkheid van benoeming van rechtspersonen tot mentor en curator. Verder maakt het wetsvoorstel het mogelijk om ook buiten de situaties waarin thans reeds een publicatieplicht bestaat, feiten betreffende beschermingsbewind in het bestaande curateleregister te publiceren. Tot slot strekt het wetsvoorstel ertoe enige stroom-lijning aan te brengen in de bestaande wettelijke maatregelen en onnodige verschillen daartussen op te heffen.

In zijn advies heeft de Raad voorafgaand aan de bespreking van het wetsvoorstel opgemerkt dat in een eerder stadium door de Raad is aangegeven dat versterking van het rechterlijk toezicht op zowel insolventies als bewindvoering, curatele en mentorschap geboden is. Het voorgelegde wetsvoorstel ziet echter grotendeels op andere zaken dan deze kwaliteitsclaim. Om die reden zal de eerder aangegeven noodzaak tot versterking van het toezicht ook na inwerkingtreding van het wetsvoorstel blijven bestaan.

In zijn advies heeft de Raad voorts opgemerkt dat het aannemelijk lijkt dat met het wetsvoorstel de regeling van de drie beschermingsmaatregelen beter zal aansluiten bij de behoeften in de samenleving en dat de invoering van kwaliteitseisen waaraan curatoren, bewindvoerders en mentoren moeten voldoen, de kwaliteit van de met deze maatregelen beoogde bescherming zal verhogen. Met het wetsvoorstel wordt een belangrijke stap gezet in de richting van verbetering van het toezicht.

Zie ook:

Wetgevingsadviezen 2010

[Advies opheffen samenloop regelingen tijdelijk verlaten inrichting](#)

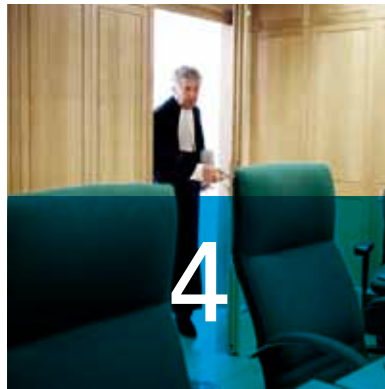
Dit wetsvoorstel strekt tot opheffing van een onwenselijke samenloop van toepasselijke wettelijke regelingen voor het tijdelijk verlaten van een inrichting vanwege persoonlijke omstandigheden tijdens de tenuitvoerlegging van de voorlopige hechtenis. Het wetsvoorstel bepaalt dat een deel van de beslissing over de vrijheidsbeneming van een voorlopig gehechte uit handen van de rechter wordt genomen en in handen wordt gelegd van de administratie. De aanleiding tot het wetsvoorstel is een betreurenswaardig incident, namelijk een beslissing ter terechtzitting van een strafkamer van het gerechtshof te Arnhem op 4 september 2009 tot tijdelijke schorsing van de voorlopige hechtenis van een verdachte (Saban B.). De bevoegdheid tot schorsing van de voorlopige hechtenis is van oudsher mede bedoeld geweest en veelvuldig gebruikt voor een al dan niet tijdelijke onderbreking van de voorlopige hechtenis wegens persoonlijke omstandigheden. Bij de gewraakte beslissing is sprake van een taxatiefout die zeer wordt betreurd.

In zijn advies heeft de Raad aangegeven dat, als een rechterlijke beslissing als de onderhavige leidt tot een ongewenste uitkomst, in de eerste plaats binnen de rechtspraak moet worden gezien of met behoud van de kaders en bevoegdheden daaruit lering kan worden getrokken. Het lering trekken uit rechterlijke beslissingen behoort tot de kern van het werk van de rechter. De gewraakte beslissing heeft al een leereffect gehad en er worden binnen de rechtspraak concrete stappen gezet om dergelijke beslissingen in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen.

Zie ook:

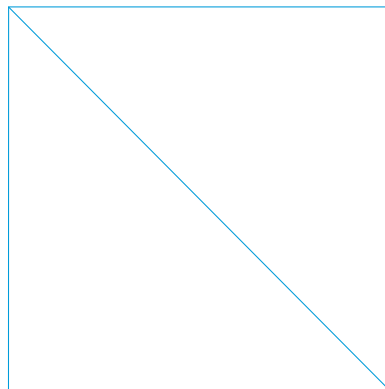
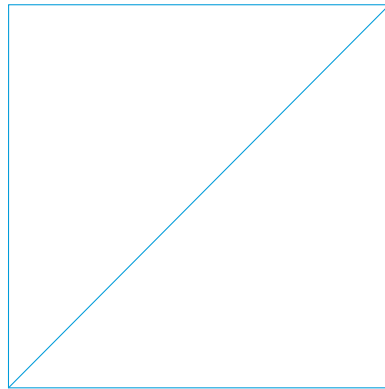
[Themadossier Schorsing voorlopige hechtenis](#)

Instroom en productie

4.1	Instroom van zaken	28
4.2	Afgehandelde zaken	29
4.3	Vorraadontwikkeling	31
4.4	Productiviteit en productie ten opzichte van de afspraken	32

4. Instroom en productie

Samenvatting

- Net als in 2009 stroomden in 2010 ruim 1,9 miljoen zaken in bij de gerechten. Rechtspraakbreed bleef het beroep op de rechter nagenoeg gelijk, maar sectoraal waren er duidelijke verschillen in instroomontwikkeling.
- De sterke instroomgroei bij handelszaken die in 2009 het gevolg was van de economische crisis is in 2010 gestopt, evenals de sterke groei in de kantonsector. Wel namen de schuldsaneringen en incassozaken wederom in omvang toe. Het aantal verzoeken tot arbeidsontbinding nam echter met ruim een kwart af.
- Het aantal belastingzaken in hoger beroep nam toe, evenals de familierekosten, laatstgenoemde vooral bij de kantonsector.
- De voornaamste instroomafname is zichtbaar bij de strafzaken 1^e aanleg en hoger beroep, vreemdelingenzaken en reguliere bestuurszaken.
- Het totaal aantal afgehandelde zaken lag in 2010 een procent hoger dan het jaar daarvoor. Gewogen naar werklust nam de productie met 3 procent toe. Dit betekent dat er relatief zware zaken zijn afgedaan.
- De afhandeling van kanton-familiezaken en die van belastingzaken in hoger beroep, nam in lijn met de instroomtoename nog wel toe. De toename van afgehandelde familiezaken hoger beroep is vooral het gevolg van een voorraadverkleining.
- Bij de rechtbanken nam de productie reguliere bestuurszaken en vreemdelingenzaken duidelijk toe; er vond een afbouw van de voorraad plaats.
- Het aantal afgehandelde strafzaken in eerste aanleg nam sterker af dan de instroom, waardoor er sprake was van een geringe voorraadtoename.
- Er werden in absolute zin meer zaken afgedaan dan in de begroting was opgenomen. Ook gewogen naar werklust realiseerde de Rechtspraak meer productie dan begroot. De Rechtspraak onttrekt door met name een hoger dan afgesproken gerealiseerde productie in de civiele secto-

- ren in 2010 per saldo een bedrag van circa 6 miljoen euro uit de egalisatierekening.
- De helft van de werklust bij de Rechtspraak betrof de afhandeling van civielrechtelijke zaken, ruim een kwart betrof de afhandeling van strafzaken en minder dan een kwart van de capaciteit werd besteed aan zaken betreffende het bestuursrecht (inclusief vreemdelingen- en belastingzaken).
- Het volume aan afgehandelde zaken in eerste aanleg hield in grote lijnen gelijke tred met de instroom. De werkvoorraden in de meeste sectoren bleven dan ook relatief gezien gelijk of namen af. Sterke voorraadafname was te zien bij de bestuurszaken (algemeen, belasting en vreemdelingenzaken) en de hoger beroepsinstanties. Alleen bij strafzaken (overtredingen kanton, rechtbanken en hoven) nam de voorraad substantieel toe.
- De doorlooptijden zijn in de jaren 2009 en 2010 verbeterd, maar de procedures zijn nog onvoldoende bekort om alle doorlooptijdnormen te behalen.
- De gemiddelde personele omvang (fte) nam met 1 procent toe. Er waren 2 procent meer rechters en 1 procent meer ondersteuning. Vanwege verhoging van de eindejaarsuitkering naar het niveau van een ‘dertiende maand’, zijn de reële personele kosten met ongeveer +7 procent duidelijk meer toegenomen dan de omvang van de bezetting.
- Omdat de gewogen productie met 3 procent toenam – meer dan de personele bezetting – is de arbeidsproductiviteit toegenomen. De kosten per vergelijkbare productie zijn echter in lichte mate, met ruim 1 procent, toegenomen vanwege de meer dan evenredig toegenomen arbeidskosten.
- Het eigen vermogen is met 20,9 miljoen euro afgenomen tot 18,4 miljoen euro.

4.1 Instroom van zaken

In 2010 stroomden opnieuw ruim 1,9 miljoen zaken in bij de gerechten¹. Rechtspraakbreed is de instroom daarmee constant gebleven. De sterke instroomgroei die in 2009 te zien was, is gestokt. Deze afvlakking in de instroom is zichtbaar bij zowel eerste aanleg (0 procent) als hoger beroep (-1 procent). De gevolgen van de economische crisis zijn in 2010 op twee verschillende manieren zichtbaar. Enerzijds geldt dat het aantal insolventierekosten en het aantal verstekken handel (veelal incasso's) nog altijd toeneemt. Anderzijds neemt het aantal arbeidsontbindingen sterk af, met 26 procent, daar lijkt de piek tot 2009 beperkt te zijn gebleven.

De instroom bij de civiele sectoren van de rechtbanken nam in 2010 met twee procent toe. Dit kwam door de instroomgroei van schuldsaneringen (+27 procent), BOPZ-zaken (+2 procent) en scheidingsgerelateerde zaken, te weten scheidingszaken (+6 procent) en wijziging/opheffing van huwelijkse voorwaarden (+36 procent). Het aantal verzoeken tot ondertoezichtstelling (OTS) en uithuisplaatsingen nam voor het eerst sinds 2002 af.

Het aantal civiele zaken bij de gerechtshoven was ongeveer gelijk aan dat in 2009. De instroom familierekosten in hoger beroep nam met drie procent toe, voornamelijk zaken aangaande gezag en omgang. Ook nam het aantal handelsrekeningen toe (+3 procent) als gevolg van de toename van hoger beroepen insolventies. De dagvaardingszaken namen met 3 procent af.

De instroom bij de kantonsectoren stabiliseerde in 2010 na de sterke groei in 2009 en 2008. Het aantal kanton familiezaken nam nog wel toe (+9 procent), als gevolg van de groei in beheerszaken² (+12 procent), en verzoeken over bewind meerderjarigen (+21 procent). Ook de instroom aan incassozaken nam, als gezegd, nog toe (+5 procent). De instroom van overtredingszaken bleef nagenoeg constant, maar het aantal aangebrachte Mulderzaken nam af met 9 procent. Dit zijn zaken die gaan over lichte verkeersovertredingen met een opgelegde boete.³

De instroom bij de bestuurssectoren van de rechtbanken nam met vier procent af. De instroom van vreemdelingenzaken nam sterk af (-7 procent). Bij de reguliere bestuurszaken is het beeld wisselend; de instroom sociale verzekeringszaken en voorlopige voorzieningen is afgenomen (-6 procent en -10 procent), terwijl bijvoorbeeld de instroom ambtenarenzaken toenam (+6 procent).

Bij belastingzaken was bij de rechtbank sprake van een lichte instroomtoename (+1 procent). Ook hier was een divers onderliggend beeld; Rijksbelastingzaken namen af, terwijl lokale belastingzaken (waaronder zaken aangaande de Wet waardering onroerende zaken WOZ) toenamen.

In hoger beroep nam de belastingzakeninstroom zeer sterk toe (+17 procent). Deze toename is geconcentreerd bij vennootschapsbelasting en belastingzaken over gemeentelijke leges en heffingen.

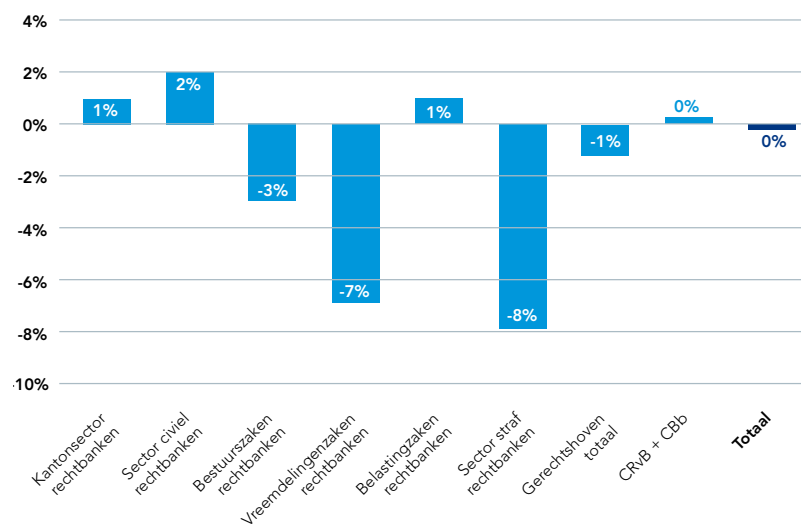
De instroom aan bestuurszaken bij de Centrale Raad van Beroep (CRvB) bleef in 2010 constant en bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) lag het 5 procent lager dan in 2009.

De instroom bij de strafsectoren van de rechtbanken is met 17.000 zaken sterk afgenomen. Deze afname komt neer op 8 procent, en brengt de instroom op het laagste niveau sinds jaren. Bij het Openbaar Ministerie is ook sprake van lagere instroom, daarnaast geldt dat de invoering van registratiesystemen bij de politie (BHV) en OM (GPS) tot vertraging in de registratie heeft geleid. Daarnaast is sprake geweest van een criminaliteitsdaling, waarvan de verwachting is dat het de komende jaren aan zal houden. Als laatste oorzaak van de lagere instroom aan strafzaken bij de rechtbank kan het toegenomen gebruik van de OM-strafbeschikking worden genoemd. Dit effect is nog gering, maar zal sterker worden en structureel zijn.

In hoger beroep nam de instroom bij de strafsectoren met drie procent af.

- 1 Een klein deel van de instroom en productie valt buiten de gepresenteerde overzichten. Het betreft hier de bijzondere kamers, megazaken, commissies van toezicht en tuchtrecht en het werk van de rechter-commissaris strafzaken.
- 2 Goedkeuring periodieke afrekeningen en eindafrekeningen, het verlenen van een machtiging en beslissingen op eerste beschrijving goederen.
- 3 Procedures over verkeersboetes vallen niet allemaal onder Mulderzaken. Wanneer ze gefiscaliseerd zijn, vallen ze onder belastingzaken.

Procentuele ontwikkeling zaaksinstroom, 2010 t.o.v. 2009

4.2 Afgehandelde zaken

Ontwikkeling van aantal zaken en werklast

De totale hoeveelheid bij de Rechtspraak afgedane zaken nam in 2010 met 1 procent toe. In eerste aanleg was sprake van een toename van 1 procent, in hoger beroep van 2 procent. Deze productietoename volgde voor kanton en de sector civiel bij de rechtbanken in grote lijnen de instroomontwikkeling.

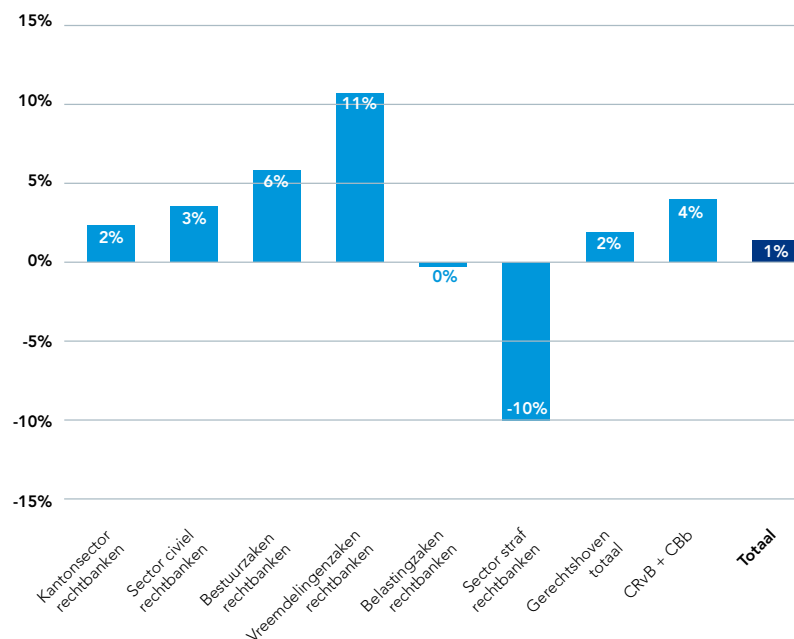
Bij de strafsectoren van de rechtbanken nam het aantal afgedane zaken met tien procent af. Dit is voor een belangrijk deel het gevolg van de instroomontwikkeling. Daarnaast echter nam de voorraad in geringe mate toe.

Het aantal afgedane reguliere bestuurszaken en vreemdelingenzaken nam sterk toe, met respectievelijk 6 en 11 procent. Daar heeft men in 2010 een nodige productieinhaalslag weten te bewerkstelligen. Liepen in 2009 bij de bestuurszaken de voorraden nog op, in 2010 heeft men ze weten te verkleinen. Zie ook paragraaf 4.3.

Binnen de appelinstanties geldt dat met name de productie van familiezaken en belastingzaken erg is toegenomen (+6 procent en +8 procent). Dit is bij familie het gevolg van de voortdurende instroomgroei in eerste aanleg in de afgelopen jaren; de voorraad is nu afgenomen.

Hoewel CRvB en CBb gezamenlijk een nulgroei vertonen in de afgehandelde zaken, vertonen beide colleges een duidelijk verschillende ontwikkeling; CRvB constant en CBb +32 procent ten opzichte van 2009.

Procentuele ontwikkeling afgehandelde zaken, 2010 t.o.v. 2009

Hoewel de totale Rechtspraakproductie in aantallen zaken met 1 procent toenam, was de toename vertaald naar werklast (zie kader) groter: +3 procent. Dat de werklasttoename groter was dan de toename van het zaaksvolume kwam omdat de voornaamste productietoename bij bestuur, vreemdelingen en de appelinstanties heeft plaatsgevonden, sectoren met relatief zware zaken.

Zie ook:

Tabel 1, Instroom Rechtspraak in 2007, 2008, 2009 en 2010 (pagina 51)

Tabel 2, Instroom naar sector, 2005-2010 (pagina 52)

Figuur 1, Instroom 2002-2010, geïndexeerd (pagina 52)

Tabel 4, Productiegroei naar instantie en sector 2010 (pagina 65)

Werklast

Omdat tussen zaken grote verschillen in behandel tijden kunnen bestaan, wordt het productievolume ook vertaald naar werklast of gewogen productie. Deze werklast wordt berekend door de productieaantallen te vermenigvuldigen met de in 2006 vastgestelde gemiddelde behandel tijd per zaakscategorie. Het gaat daarmee om een gestandaardiseerde werklast.

Dit hoeft niet helemaal gelijk te zijn aan de feitelijke werklast. De feitelijke gemiddelde behandel tijd in 2010 van een zaakscategorie kan immers inmiddels gewijzigd zijn ten opzichte van de meting in 2006.

Productieverdeling

In de volgende figuur is naast de verdeling van de absolute productieaantallen in de voorste kolom, ook de verdeling van de werklast over de verschillende sectoren (in de achterste kolom) weergegeven. In absolute productieaantallen gerekend geldt dat kanton de hoogste staaf op de voorste rij heeft (het grootste aandeel). Het feit dat voor kantonzaken het aandeel in werklast (de kolom op de achterste rij) zoveel kleiner is, geeft aan dat dit relatief lichte zaken zijn. Is de kolom op de achterste rij echter groter dan die op de voorste rij, zoals bij de sectoren civiel, straf en bestuur, dan betekent dit dat relatief bewerkelijkere zaken zijn behandeld.

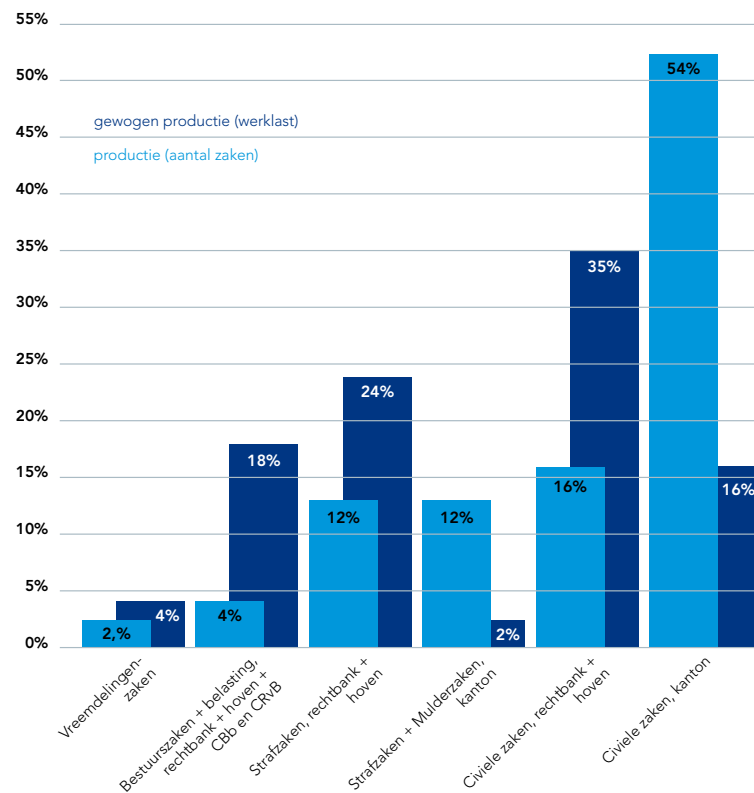
Hoewel strafzaken in de media en bij het publiek meestal meer aandacht krijgen, blijkt dat in 2010 wederom meer dan tweederde (69 procent) van de zaken in de gerechten civielrechtelijk van aard is.

Strafzaken krijgen de meeste aandacht in de media. In 2010 was meer dan tweederde van de zaken civielrechtelijk.

Dit zijn handelsgeschillen en familiezaken. De sector straf is verantwoordelijk voor 24 procent en de resterende 7 procent betreft bestuurszaken, vreemdelingenzaken en belastingzaken.

De behandeling van civiele zaken zorgt voor de helft (51 procent) van de werklast, de behandeling van strafzaken voor ruim een kwart (26 procent) en de behandeling van bestuurszaken, belastingzaken en vreemdelingenzaken tezamen voor iets minder dan een kwart (23 procent). Dit beeld is, zowel voor de absolute productie als voor de werklast, redelijk stabiel over de laatste jaren. Binnen de rechtsgebieden kunnen ook verschuivingen plaatsvinden. Zo nemen bijvoorbeeld de familiezaken in omvang toe, maar omdat de akten en verklaringen en presidentenrekestes afnemen, blijft het aandeel civiel toch min of meer gelijk.

Productie en werklast per sector 2010

4.3 Voorraadontwikkeling

Afgehandelde zaken ten opzichte van instroom

Rechtspraakbreed en voor veel sectoren apart geldt dat de instroomgroei goed is bijgehouden.

Het aantal zaken dat in 2010 is *afgehandeld* lag op hetzelfde niveau als het aantal in 2010 *aangebrachte* zaken. In de meeste sectoren is de relatieve voorraad, dat wil zeggen de voorraad niet-afgedane zaken gerelateerd aan de productiecapaciteit, dan ook gelijk gebleven aan 2009 of zelfs afgenomen. Vooral bij de bestuurssectoren en de appelinstanties heeft men voorraden weten weg te werken, nadat in 2009 hier voorraden waren opgelopen.

Een productie-instroomverhouding van 99 procent vormt niet per se een indicatie voor een voorraadtoename, zeker niet als de instroom toeneemt zoals bij familiezaken kanton. De werkvoorraad strafzaken (overtredingen kanton en de strafzaken bij rechtbanken en hoven) is echter onevenredig toegenomen. Hier bleef de productie 2 tot 3 procent achter bij het afnemende aanbod van zaken. De behandeling van die zaken is in 2010 wat langer gaan duren. Het gaat om kleine veranderingen.

Productie ten opzichte van de instroom in 2010

	productie t.o.v. instroom 2010
Kantonsector rechtbanken	100%
Handelszaken (incl. arbeidszaken en kort gedingen)	100%
Familiezaken	99%
Akten en verklaringen	100%
Strafzaken	97%
Mulderzaken (excl. adres onbekend)	102%
Sector civiel rechtbanken	100%
Handelszaken, insolventies en kort gedingen	100%
Familiezaken	100%
Presidentrekestten	99%
Sector bestuur rechtbanken	107%
Bestuurszaken	105%
Vreemdelingenzaken	111%
Belastingzaken	102%
Sector straf rechtbanken	98%
Appelcolleges	101%
Handelszaken	108%
Familiezaken	105%
Belastingzaken	103%
Strafzaken	98%
CRvB + CBb	103%
Totaal Rechtspraak	100%

4.4 Productiviteit en productie ten opzichte van de afspraken

Productiviteit en ontwikkeling aantal medewerkers

Productie wordt geleverd door mensen en middelen. De volgende twee tabellen laten zien hoe de bezetting, productie (gewogen naar werklast) en ook de kosten (gecorrigeerd voor inflatie) van de Rechtspraak zich sinds 2007 hebben ontwikkeld.

De totale bezetting is in 2010 met 1 procent toegenomen.⁴ De bezetting rechters (RA) nam met 2 procent toe, terwijl de bezetting ondersteunend personeel (GA), inclusief juridische ondersteuning, staf en beheer, met 1 procent toenam. Deze ontwikkeling ligt in lijn met voorgaande jaren. De gewogen productie nam met 3 procent toe.

Index gewogen productie en gemiddelde personele bezetting Rechtspraak (2007 = 100)

	2007	2008	2009	2010	groei 2010 %
Gemiddelde bezetting RA	100	102	104	107	2%
Gemiddelde bezetting GA (direct en indirect), inclusief staf en beheer	100	102	103	104	1%
Gemiddelde bezetting Totaal	100	102	104	105	1%
Gewogen productie	100	102	105	108	3%

De reële personele kosten namen met 7 procent toe. De personele omvang nam met 1 procent toe. Dit betekent dat het personeel gemiddeld duurder is geworden. Dit is het gevolg van een sterke verhoging van de eindejaarsuitkering naar het niveau van een 'dertiende maand'. De overige kosten, dat wil zeggen de niet-personele kosten, bleven min of meer gelijk aan 2009.

Index reële uitgaven Rechtspraak (2007 = 100)

	2007	2008	2009	2010	groei 2010 %
Personele uitgaven	100	101	106	113	7%
Overige (materiële) uitgaven	100	92	93	92	-1%
Totale uitgaven	100	98	102	107	5%

Noot: Voor een correcte meerjarenvergelijking zijn de nominale bedragen gecorrigeerd voor ontwikkelingen in het prijspeil. Voor deze deflatie is voor de personele uitgaven gebruikgemaakt van de loonvoet sector overheid (inflatie van 2,25 procent in 2010). Voor de materiële uitgaven is de prijs intermediair verbruik overheid gebruikt als deflator (inflatie van 1,25 procent in 2010).

Aangezien de productie, gemeten in werklast, sterker toenam dan de personele omvang, is de arbeidsproductiviteit met ruim 2 procent toegenomen (zie onderstaande tabel 'Index productiviteit').

In 2010 namen de totale (gedefleerde) kosten voor de Rechtspraak met bijna 5 procent toe. Die toename is groter dan de productietoename in 2010. De conclusie is dat de kosten voor een vergelijkbaar productievolume in lichte mate, ruim 1 procent, zijn gestegen. Met andere woorden: de productiviteit is met ruim 1 procent afgenomen. Dit is veroorzaakt door de hierboven gemelde relatief sterke toename van de kosten per personeelslid.

Index productiviteit Rechtspraak (2007 = 100)

	2007	2008	2009	2010	groei 2010 (%)
Gewogen productie per gem. bezetting (arbeidsproductiviteit)	100	100	101	103	2,3%
Gew. productie per reële personele uitgaven (arbeidskostenproductiviteit)	100	101	99	95	-3,7%
Gew. productie naar reële overige (materiële) uitgaven	100	110	113	118	4,8%
Gew. productie per reële uitgaven (totaal) (productiviteit)	100	103	103	101	-1,4 %

Zie ook:

Tabel 12, Aantal medewerkers en formatie Rechtspraak (pagina 64)

Figuur 4, Aantal medewerkers en formatie Rechtspraak 2005-2010 (pagina 65)

⁴ Gemiddelde bezetting in voltijdsequivalenten (fte's). Voor ultimo-cijfers en aantallen personen zie Deel II.

Afspraken met de Minister en productie

Voor 2010 zijn afspraken gemaakt met de Minister van Justitie over de te realiseren productie. Deze afspraken zijn opgenomen in de begroting van de Rechtspraak 2011.

De middelen (opbrengsten) van de Rechtspraak worden voor het overgrote deel verkregen uit de productie van zaken tegen een bepaalde prijs. Voor aanvang van het jaar worden met de Minister afspraken gemaakt over de omvang van de productie. Het door de Minister toegekende budget (bijdrage) komt tot stand door het verwachte en afgesproken productievolume te vermenigvuldigen met de voor een periode van drie jaar (2008 t/m 2010) vastgelegde prijzen per productgroep. Na afloop van het jaar wordt op basis van de werkelijk behaalde productie afgerekend. Dit houdt in dat meer- en minderproductie tegen 70 procent van de prijs wordt verrekend.

In de volgende tabel is weergegeven hoe de realisatie zich verhoudt tot de productieafspraken met de Minister. In 2010 was de productie ongeveer 2 procent hoger dan de afspraken met de Minister. Met name bij de sectoren kanton, civiel, belasting en CBb overstijgt de productie de gemaakte afspraken. Dit volgt voornamelijk uit de hoger dan verwachte instroomgroei, welke nagenoeg volledig is verwerkt.

De productie van bestuurszaken, vreemdelingenzaken en strafzaken (eerste aanleg en hoger beroep) bleef achter bij de productie-afspraken met de Minister. Bij bestuurszaken en vreemdelingenzaken zijn wel voorraden weggevoerd. De instroom bleef echter achter bij de verwachtingen.

De Rechtspraak onttrekt met name door een hoger gerealiseerde productie in de civiele sectoren dan afgesproken in 2010 per saldo een bedrag van circa 6 miljoen euro uit de egalisatierekening.

Eigen vermogen

De Rechtspraak behaalde in 2010 een negatief resultaat van ca. 20,9 miljoen euro. Daardoor is het eigen vermogen afgenomen van 39,3 miljoen euro op 1-1-2010 (opgebouwd uit het eigen vermogen van 40,4 miljoen euro op 31-12-2009 en aanpassing van de vergelijkende cijfers naar aanleiding van de ontvlechting ICTRO en overgang van ICTRO naar een volledige batenlastenverantwoordelijkheid met terugwerkende kracht per 1 januari 2010 van 1,1 miljoen euro) tot 18,4 miljoen euro op 31-12-2010.

Productie ten opzichte van de afspraken 2010

	productie t.o.v. afspraken
Rechtbanken	102%
Kantonzaken excl. Mulder adres onbekend	103%
Civiele zaken exclusief akten en verklaringen	101%
Reguliere bestuurszaken	97%
Vreemdelingenzaken	90%
Belastingzaken	104%
Strafzaken excl. overtredingen	99%
Gerechtshoven	101%
Civiele zaken	108%
Strafzaken	97%
Belastingzaken	110%
CRvB	97%
CBb	109%
Totaal Rechtspraak	102%

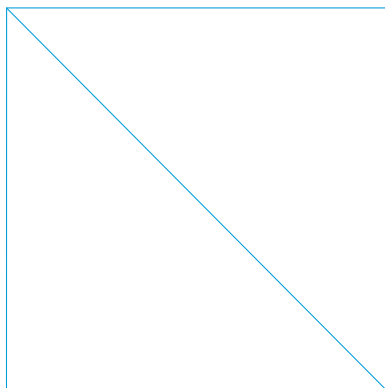
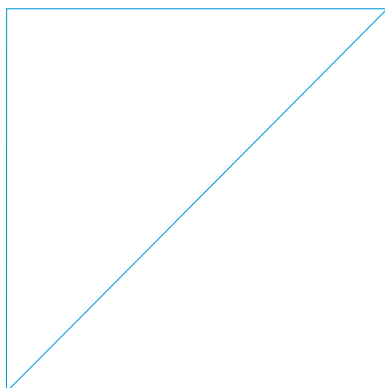
Zie ook:

[Tabel 7, De productie ten opzichte van de instroom in 2008, 2009 en 2010 \(pagina 56\)](#)

Financiën

5.1	Managementparagraaf	35
5.2	Jaarrekening	37
5.3	Overige gegevens	48
	5.3.1 Resultaatsbestemming	48
	5.3.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	48

5. Financiën

5.1 Managementparagraaf

De accountant heeft bij de jaarrekening 2010 van de Rechtspraak een goedkeurende verklaring afgegeven.

Deze managementparagraaf heeft betrekking op het financieel en materieel beheer, de informatiebeveiliging, huisvesting en arbeidsomstandigheden en de Wet bescherming persoonsgegevens.

Aan het eind van het jaar leggen de gerechtsbesturen en andere onder de Raad ressorterende diensten in een verslag verantwoording af aan de Raad. Dat verslag omvat ook een managementparagraaf waarin wordt aangegeven aan welke risico's hoge prioriteit is toegekend en welke maatregelen zijn getroffen om te voorkomen dat die risico's zich daadwerkelijk voordoen. De accountant geeft bij elk gerecht en onder de Raad ressorterende dienst een verklaring bij de jaarrekening en toetst het proces van de totstandkoming van de managementparagraaf. Alle onder de Raad voor de rechtspraak ressorterende diensten hebben een goedkeurende accountantsverklaring ontvangen.

Het volgen van de voortgang van de getroffen beheersmaatregelen vindt plaats door verschillende rapportages aan de Raad.

In 2010 is op basis van het gehanteerde normenkader zoals vastgelegd in het handboek financiële bedrijfsvoering op gestructureerde wijze aandacht besteed aan de in deze managementparagraaf genoemde terreinen. Op basis van de gehouden risicoanalyses en het volgen van de voortgang van de eventuele verbetermaatregelen is een systematische afweging gemaakt van de in te zetten instrumenten van sturing en bedrijfsvoering.

Een en ander heeft geleid tot beheerste bedrijfsprocessen. Daarbij zijn de volgende punten van aandacht gesignaleerd.

Meldingsplicht inkopen buiten mantelovereenkomsten

Een aantal gerechten en onder de Raad ressorterende diensten heeft in 2009 niet voldoende voldaan aan de meldingsplicht aan de Raad van inkopen buiten de mantelovereenkomst boven 10.000 euro. Daardoor ontstond het risico dat niet wordt voldaan aan Europese aanbestedingsrichtlijnen. Om die reden heeft de Raad in 2010 het toezicht op de meldingsplicht verscherpt. Daarnaast worden aan het einde van het boekjaar door de groepsaccountant extra controlerende werkzaamheden verricht om de rechtmatigheid van die uitgaven vast te kunnen stellen.

De beheersing van het inkoopproces is aantoonbaar verbeterd. Hoewel nog binnen de norm kan de beheersing op het terrein van de ict-uitgaven worden verbeterd. De Raad zal daaraan in 2011 extra aandacht besteden.

Controleerbaarheid personeelskosten

Door de introductie van het automatiseringssysteem SAP-Payroll is het aantal controlemogelijkheden in het kader van de controle op de personeelskosten tijdelijk verminderd. Omdat naar verwachting geen systeemgerichte controleaanpak ten aanzien van de personeelskosten kon worden uitgevoerd zijn de personeelskosten in 2010 gegevensgericht gecontroleerd aan de hand van een statistische steekproef. De uitkomst van die steekproef heeft geen aanleiding gegeven aanvullende werkzaamheden uit te voeren. Ook in 2011 zal tijdig worden beoordeeld of het nieuwe systeem de noodzakelijke informatie oplevert waarop gesteund kan worden of dat er wederom een steekproef als controlemiddel zal moeten plaatsvinden. Daarnaast is voor het automatiseringssysteem een beheerorganisatie ingericht die mede tot doel heeft beheersingsrisico's te verminderen door het treffen van adequate beheersingsmaatregelen.

De beschikbaarheid, vertrouwelijkheid en integriteit van de informatie wordt de Rechtspraak met maatregelen in overeenstemming met het "Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdiensten" (VIR2007) en het Beveiligingsvoorschrift Rijk 2005.

Informatiebeveiligingsmaatregelen kunnen niet los gezien worden van de fysieke beveiliging en fysieke beveiliging niet van veiligheid. De drie disciplines veiligheid, beveiliging en informatiebeveiliging worden geborgd in integrale beveiliging. De Raad heeft het integraal beveiligingsbeleid 2008-2011 vastgesteld. In het verlengde van dit beleid is het Handboek Integrale beveiliging vormgegeven. Dit handboek is de vertaling van beleid naar maatregelen. De modellen en protocollen in dit handboek ondersteunen de gerechten in het vormgeven van een lokale integrale beveiligingsorganisatie. Op het gebied van beveiligingsbewustwording is een workshop voor leidinggevenden ontwikkeld met het doel incidenten op het gebied van informatiebeveiliging te voorkomen. Er is een landelijke incidentenregistratie ontwikkeld en geïmplementeerd. Op het gebied van agressie en geweld zijn er trainingen georganiseerd. Alle gerechten beschikken over een continuïteitsplan en er is begonnen met crisismanagementtrainingen. Daarnaast zijn er, ter professionalisering, opleidingen voor de lokale integrale beveiligingsfunctionarissen aangeboden.

De interne beheersing bij de gerechten en landelijke diensten van de Rechtspraak is op een goed niveau.

5.2 Jaarrekening

Geconsolideerde balans (na resultaatverdeling)

Omschrijving (x € 1.000)	31-12-2010	31-12-2009
Activa		
Vaste activa		
[1] Materiële vaste activa	84.138	77.094*
Grond en gebouwen	15.969	15.854*
Installaties en inventarissen	44.241	42.260*
Overige materiële vaste activa	23.928	18.980*
Financiële vaste activa	37.759	37.759*
[2] Vordering Ministerie van Veiligheid en Justitie inzake vakantiegelden en egalisatierekening	37.759	37.759*
Vlottende activa		
Vorderingen	12.850	24.955*
Vordering Ministerie van Veiligheid en Justitie inzake werkkapitaal	0	2.683
Overige vorderingen	5.151	2.735*
[3] Overlopende activa	7.699	19.537*
[4] Liquide middelen	111.535	150.861*
Totaal activa	246.282	290.669*
Passiva		
[5] Eigen vermogen	18.448	39.296*
[6] Egalisatierekening	61.860	83.045
[7] Voorzieningen	5.397	3.907*
Langlopende schulden	72.367	66.082
[8] Leningen bij het Ministerie van Financiën	66.323	59.562
Overige langlopende schulden	2.549	2.860
[9] Vooruitontvangen Bedragen Openbaar Ministerie	3.495	3.660
Kortlopende schulden	88.210	98.339*
Crediteuren	6.068	8.343*
[10] Overlopende passiva	82.142	89.996*
Totaal passiva	246.282	290.669*

Geconsolideerde staat van baten en lasten

	Realisatie 2010 (€ 31.000)	Begroot 2010 (€ 31.000)	Realisatie 2009 (€ 31.000)	
Baten				
[11A]	Bijdrage kerndepartement Ministerie van Veiligheid en Justitie	918.821	919.729	904.766
[11B]	Overige bijdrage van Ministerie van Veiligheid en Justitie	33.133	25.300	26.886*
[12]	Overige bedrijfsopbrengsten	11.933		
[13]	Bijdrage meer/minder werk	5.932	22.210	-4.279
Totaal baten		969.819	967.239	927.373*
Lasten				
[14]	Personele kosten	733.603	702.747	668.615
[15]	Materiële kosten	228.622	243.881	233.996*
[16]	Afschrijvingskosten	21.923	22.000	21.423*
[17]	Rentekosten	2.846	3.600	2.826
[18]	Gerechtskosten	3.673	4.529	1.257
Totaal lasten		990.667	976.757	928.117*
Resultaat		-20.848	-9.518	-744*

Kasstroomoverzicht

	2010 (x € 1.000)
Beginsaldo liquide middelen	150.861
+ winst/ - verlies	-20.848
+ afschrijvingen	23.983
- vrijval vooruitontvangen OM	-1.814
Mutatie voorzieningen	1.490
Mutatie egalisatierekening	-21.185
Mutatie werkkapitaal:	
mutatie vorderingen	12.105
Mutatie kortlopende schulden (ex leningen en vooruitontvangen OM)	-12.194
<i>Operationele kasstromen</i>	<i>-18.463</i>
- investeringen	-31.808
+ desinvesteringen	781
<i>Investeringskasstromen</i>	<i>-31.027</i>
- aflossingen leningen	-22.015
+ aangeane leningen	31.525
Afname overige langlopende leningen	-311
+ vooruitontvangen bedragen OM	965
<i>Financieringskasstromen</i>	<i>10.164</i>
Eindsaldo liquide middelen	111.535

Toelichting op de geconsolideerde Balans en Staat van baten en lasten**Algemeen**

De jaarrekening 2010 is door leden van de Raad opgemaakt op 16 maart 2011.

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de in deze toelichting opgenomen grondslagen voor waardering van activa en passiva en grondslagen voor de bepaling van het resultaat. Deze grondslagen zijn afgeleid van de maatschappelijke normen zoals in Boek II Titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving zijn verwoord. Op enkele punten wordt hiervan afgeweken. De belangrijkste afwijkingen betreffen:

- geen opname van een reservering voor de verplichting in het kader van vakantiedagen;
- geen opname van een positie voor het onderhanden werk;
- geen opname van voorzieningen in het kader van jubileumuitkeringen, verminderde arbeid en arbeidsongeschiktheid;
- geen uitsplitsing van de personele kosten in salarissen, sociale lasten en pensioenpremie.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers met markering (*) zijn ter verbetering van het inzicht aangepast. Het betreft een aanpassing naar aanleiding van de ontvlechting ICTRO en de overgang van ICTRO naar een volledige batenlastenverantwoording met terugwerkende kracht per 1 januari 2010. Deze bijstelling is het gevolg van een in 2008 en 2009 te hoog opgebouwd eigen vermogen van ICTRO, welke in de consolidatie is betrokken. Het effect op het resultaat 2009 bedraagt 0,6 miljoen euro negatief en het effect op het eigen vermogen per 1 januari 2010 bedraagt 1,1 miljoen euro negatief.

Consolidatie

Deze geconsolideerde jaarrekening omvat - naast het concernbedrijf Rechtspraak gevestigd te Den Haag - de volgende publiekrechtelijke organen van de Rechtspraak:

Naam publiekrechtelijk orgaan	Vestigingsplaats
<i>Rechtbanken:</i>	
Rechtbank Alkmaar	Alkmaar
Rechtbank Almelo	Almelo
Rechtbank Amsterdam	Amsterdam
Rechtbank Arnhem	Arnhem
Rechtbank Assen	Assen
Rechtbank Breda	Breda
Rechtbank 's-Hertogenbosch	's-Hertogenbosch
Rechtbank 's-Gravenhage	Den Haag
Rechtbank Dordrecht	Dordrecht
Rechtbank Groningen	Groningen
Rechtbank Haarlem	Haarlem
Rechtbank Leeuwarden	Leeuwarden
Rechtbank Maastricht	Maastricht
Rechtbank Middelburg	Middelburg
Rechtbank Roermond	Roermond
Rechtbank Rotterdam	Rotterdam
Rechtbank Utrecht	Utrecht
Rechtbank Zutphen	Zutphen
Rechtbank Zwolle-Lelystad	Zwolle
<i>Gerechtshoven:</i>	
Gerechtshof Amsterdam	Amsterdam
Gerechtshof Arnhem	Arnhem
Gerechtshof 's-Hertogenbosch	's-Hertogenbosch
Gerechtshof 's-Gravenhage	Den Haag
Gerechtshof Leeuwarden	Leeuwarden
<i>Bijzondere colleges:</i>	
Centrale Raad van Beroep	Utrecht
College van Beroep voor het bedrijfsleven	Den Haag
<i>Overige entiteiten:</i>	
BISTRO (per 1-1-2011 opgeheven)	Utrecht
Bureau Raad voor de rechtspraak	Den Haag
ICT Rechterlijke Organisatie (vanaf 1-1-2011 spir-IT)	Utrecht
Studiecentrum Rechtspleging (SSR)	Zutphen

In de consolidatie zijn integraal opgenomen de financiële gegevens van de 26 gerechten (rechtbanken, gerechtshoven en bijzondere appelcolleges), het Bureau Raad voor de rechtspraak en de landelijke diensten. De landelijke dienst PRISMA, waar de Rechtspraak een belang in had van 50 procent, is niet opgenomen in de consolidatie vanwege het beperkte financiële belang. De bijdrage aan Prisma maakt wel onderdeel uit van de materiële kosten. Prisma is per 31 december 2010 opgeheven.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

Alle activa en passiva worden, voor zover niet anders vermeld, opgenomen tegen nominale waarden.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen en eventuele duurzame waardeverminderingen vanwege buitengebruikstellingen. Afschrijvingen op materiële vaste activa worden berekend volgens een vast percentage van de verkrijgingsprijs op basis van de geschatte economische gebruiksduur van de betreffende materiële vaste activa. Afschrijvingen vinden plaats tot restwaarde. Voor zover niet anders is vermeld, is de restwaarde op nihil gesteld. Afschrijvingen vinden plaats naar tijdsgelang op basis van de werkelijke aanschafdatum. Op materiële vaste activa in bestelling wordt niet afgeschreven.

Het groot onderhoud van materiële vaste activa wordt, voorzover voor rekening van de Rechtspraak, als kosten ten laste van het resultaat gebracht.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde onder aftrek van een voorziening wegens vermoedelijke oninbaarheid.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd tegen enkele concrete of specifieke risico's en verplichtingen die op de balansdatum bestaan en waarvan de omvang onzeker is doch redelijkerwijs in te schatten. De voorziening FPU is opgenomen tegen contante waarde. De hierbij gehanteerde disconteringsfactor is afgeleid van het rentepercentage van staatsleningen met een looptijd van 10 jaar.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de ontvangen bijdragen en de kosten en andere lasten over het jaar.

Baten

De ontvangen bijdragen in het kader van de productie wordt verantwoord in het verslagjaar waar de productie wordt gerealiseerd. Overige bijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Lasten

De kosten worden berekend op basis van historische kosten en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overige wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

De afschrijvingen op de materiële vaste activa worden gebaseerd op de verkrijgingsprijs; de afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur.

Periodieke rentelasten en soortgelijke lasten komen ten laste van het jaar waarover zij verschuldigd worden.

Grondslagen voor kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

Toelichting op de geconsolideerde balans

Activa

[1] Materiële vaste activa

Bedragen x € 1.000	Grond en gebouwen	Installaties en inventarissen	Overige	Totaal
1 Aanschafwaarde begin periode	25.427*	140.658*	90.921*	257.006*
2 Cumulatieve afschrijvingen	-9.573*	-98.398*	-71.941*	-179.912*
3 Boekwaarde 31 december 2009	15.854*	42.260*	18.980*	77.094*
Mutaties gedurende periode				
4 Investerings	2.690	11.997	17.121	31.808
5 Desinvesteringen	-404	-4.840	-7.423	-12.667
6 Afschrijvingen	-2.470	-9.664	-11.849	-23.983
7 Afschrijvingen desinvesteringen	299	4.488	7.099	11.886
8 Totaal mutaties	115	1.981	4.948	7.044
9 Aanschafwaarde einde periode	27.713	147.815	100.619	276.147
10 Cumulatieve afschrijvingen	-11.744	-103.574	-76.691	-192.009
11 Boekwaarde 31 december 2010	15.969	44.241	23.928	84.138

De overige materiële vaste activa betreffen met name hardware, software en licenties. Zelfontwikkelde software is niet geactiveerd; alleen van derden gekochte software is geactiveerd (voorzover geen sprake is van een jaarlijkse betaalplicht). Kunst is niet geactiveerd onder de materiële vaste activa maar als niet in de balans opgenomen activa verantwoord.

De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn in onderstaande tabel opgenomen:

		Afschrijvingspercentage
Grond en gebouwen	Verbouwingen	10%
Installaties en inventarissen	Installaties	10%
	Meubilair	10-20%
	Kantoor machines	20%
	Stoffering	12,5%
	Audio-visuele middelen	12,5%
	Overige	20%
Overige materiële vaste activa	Hardware	33,33%
	Software	33,33%
	Licenties	33,33%
	Overig (geen ICT-activa)	20%

Eigendom

Van een deel van de materiële vaste activa is de Rechtspraak wel economisch eigenaar maar geen juridisch eigenaar. Het betreft hier voornamelijk verbouwingen en bedrijfsinstallaties die zijn geplaatst in panden waarin de rechten zijn gehuisvest. De verbouwingen zijn opgenomen onder de categorie grond en gebouwen, de bedrijfsinstallaties zijn opgenomen in de categorie installaties en inventarissen.

Financiële vaste activa

[2] Vordering Ministerie van Veiligheid en Justitie inzake vakantiegelden en egalisatierekening

Bedragen x € 1.000	31-12-2010	31-12-2009
Vordering inzake vakantiegelden	21.059	21.059*
Vordering inzake dotatie egalisatierekening	16.700	16.700
Stand	37.759	37.759*

De vordering op het Ministerie van Veiligheid en Justitie inzake de financiering van de te betalen vakantiegelden en dotatie egalisatierekening is ontstaan bij het inwerking treden van het baten-lastenstelsel per 1 januari 2005. Met het Ministerie van Veiligheid en Justitie is geen aflossings-schema overeengekomen en er wordt door de Rechtspraak geen rente berekend.

Flottende activa

Vorderingen

[3] Overlopende activa

Bedragen x € 1.000	31-12-2010	31-12-2009
Nog te ontvangen bedragen en overige overlopende activa	1.717	13.430*
Vooruitbetaalde bedragen	5.982	6.107*
Totaal	7.699	19.537*

Alle overige vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan een jaar.

[4] Liquide Middelen

De liquide middelen staan vrij ter beschikking van de Rechtspraak.

Passiva

[5] Eigen vermogen

Het verloop van de exploitatiereserve is als volgt:

Bedragen x € 1.000	2010	2009
Stand 1 januari	39.296	39.633*
Bestemming resultaat 2009		-744*
Bestemmingsfonds parketpolitie Amsterdam		407
Bestemming resultaat 2010	-20.848	
Stand 31 december	18.448	39.296*

Ultimo 2008 is een bestemmingsfonds gevormd van het in 2008 ontstane overschot van 0,4 miljoen euro uit hoofde van door de rechtbank Amsterdam uitgevoerde taken van de parketpolitie. Dit bestemmingsfonds is aangewend voor de uitvoering van de taken van de parketpolitie door de rechtbank Amsterdam. Ultimo 2009 bedraagt het saldo van het bestemmingsfonds nihil.

Het verloop van het bestemmingsfonds parketpolitie Amsterdam is als volgt:

Bedragen x € 1.000	2009
Stand 1 januari	407
Bestemming resultaat 2009	-407
Stand 31 december	0

[6] Egalisatierekening

Het verloop van de egalisatierekening is als volgt:

Bedragen x € 1.000	2010	2009
Stand 1 januari	83.045	78.766
Vrijval egalisatierekening	-15.253	0
Opbrengst/bijdrage meer/minderwerk	-5.932	4.279
Stand 31 december	61.860	83.045

Op basis van de met de Minister gemaakte afspraken over te realiseren en gefinancierde productie heeft de Rechtspraak meerwerk voor een bedrag van 2,9 miljoen euro gerealiseerd. De Rechtspraak heeft de Minister verzocht een deel van de gerealiseerde minderproductie over 2010 bij vreemdelingenzaken niet af te rekenen met de egalisatierekening. De Minister heeft het beroep op de hardheidsclausule gehonoreerd waardoor uiteindelijk een bedrag van 5,9 miljoen euro uit de egalisatierekening wordt onttrokken.

Daarnaast valt in 2010 15,25 miljoen euro vrij naar aanleiding van met de minister gemaakte afspraken.

In de stand per ultimo boekjaar is de vordering van 16,7 miljoen euro [2] op het Ministerie van Veiligheid en Justitie begrepen.

[7] Voorzieningen

De balanspost voorzieningen betreft de volgende voorzieningen:

Bedragen x € 1.000	31-12-2010	31-12-2009
Reorganisatievoorziening	3.159	648
FPU-voorziening	2.138	3.259*
Overig	100	0
Totaal	5.397	3.907*

Reorganisatievoorziening

De reorganisatievoorziening verloopt als volgt:

Bedragen x € 1.000	2010	2009
Stand per 1 januari	648	442
Onttrekkingen	-350	-29
Dotaties	2.861	235
Stand per 31 december	3.159	648

De reorganisatievoorziening per 31 december 2010 bestaat uit:

- voorziene kosten in verband met het te vormen landelijke dienstencentrum 1,760 miljoen euro;
- de opheffing van Bistro 0,615 miljoen euro;
- vertrek en opzegging van OM uit het gerechtsgebouw te Zutphen 0,300 miljoen euro;
- resterende outplacementkosten reorganisatie bureau bedrijfsvoering rechtbank Zwolle-Lelystad 0,330 miljoen euro;
- diverse kleinere reorganisaties 0,154 miljoen euro.

FPU-voorziening

De FPU-voorziening is getroffen vanwege de verplichtingen die bij gerechten zijn ontstaan als gevolg van de aanvullingen FPU die zijn toegekend aan werknemers van de Rechtspraak die gebruik (gaan) maken van de zogenaamde Remkes-regeling. De voorziening is opgenomen tegen contante waarde, waarbij rekening is gehouden met een contantmakingspercentage van 2,7 procent (2009: 3,5 procent). In 2010 is 1,206 miljoen

euro onttrokken naar aanleiding van uitbetalingen in het boekjaar en is 0,085 miljoen euro toegevoegd in verband met de herziene rente.

Langlopende schulden

[8] Leningen bij het Ministerie van Financiën

Specificatie Leningen	Bedragen x € 1.000	
	2010	2009
Stand per 1 januari lang en kort	79.556	77.786
Aflossing gedurende het jaar	-22.015	-20.467
Leningen aangegaan	31.525	22.237
Stand lang en kort 31 december	89.066	79.556
Kortlopend deel volgend boekjaar	-22.743	-19.994
Stand per 31 december lang	66.323	59.562

De leningen zijn aangegaan ter financiering van de materiële vaste activa. Met het afsluiten van de leningovereenkomst met het Ministerie van Financiën wordt het rentepercentage vastgesteld.

De rente inzake de leningen varieert, afhankelijk van de looptijd van de lening, van 1,14 procent tot 4,51 procent.

Specificatie langlopend deel van de leningen	Bedragen x € 1.000
Deel van de lening dat afgelost wordt in 2012;	15.781
Deel van de lening die afgelost worden in 2013-2017;	44.080
Deel van de lening dat afgelost wordt na 2017.	6.462
Totaal	66.323

[9] Vooruitontvangen Bedragen Openbaar Ministerie

De gemeenschappelijke materiële vaste activa zijn veelal geactiveerd op de balans van de rechtbank omdat die doorgaans de grootste gebruiker is. In de Modelovereenkomsten gemeenschappelijk gebruikte activa, externe en interne diensten is overeengekomen dat het Openbaar Ministerie niet bijdraagt in de afschrijvingskosten maar wel in de aanschafkosten. Dit betekent dat het Openbaar Ministerie niet heeft bijgedragen in de afschrijvingskosten van de gemeenschappelijke activa. Door haar bijdrage in de aanschafkosten heeft het Openbaar Ministerie haar deel van de afschrijvingskosten immers al voldaan. De bijdrage Openbaar Ministerie is in de balans als vooruitontvangen bedragen Openbaar Ministerie afzonderlijk

als passiefpost (langlopende schulden en kortlopende schulden) zichtbaar gemaakt. Als gevolg van nieuwe investeringen komt het voor dat deze balanspost wordt verhoogd. Parallel met de afschrijvingskosten valt deze schuld vrij ten gunste van het resultaat, zodat, per saldo, de afschrijvingskosten van het Openbaar Ministerie-deel van de bestaande gemeenschappelijke activa niet drukken op het resultaat.

Specificatie Vooruitontvangen OM	Bedragen x € 1.000	
	2010	2009
Stand per 1 januari lang en kort	5.344	6.936
Vrijval gedurende het jaar	-1.814	-2.511
Schulden aangegaan	965	919
Stand lang en kort 31 december	4.495	5.344
Kortlopend deel volgend boekjaar	-1.000	-1.684
Stand per 31 december lang	3.495	3.660

Specificatie langlopend deel vooruitontvangen bedragen OM	Bedragen x € 1.000
Deel van vooruitontvangen bedragen OM dat vrijvalt in 2012;	999
Deel van vooruitontvangen bedragen OM dat vrijvalt in 2013-2017;	2.035
Deel van vooruitontvangen bedragen OM dat vrijvalt na 2017.	461
Totaal	3.495

Kortlopende schulden

[10] Overlopende passiva

Bedragen x € 1.000	31-12-2010	31-12-2009
Nog te betalen bedragen		
Reservering vakantiegelden	26.251	25.674*
Eindejaaruitkering incl. sociale lasten	3.977	3.615
Rentekosten	336	413
Overig	25.215	33.639*
Vooruitontvangen bedragen	2.620	4.977
Lening Ministerie van Financiën (kortlopend deel < 1 jaar)	22.743	19.994
Vrijval vooruitontvangen bedragen OM (kortlopend deel < 1 jaar)	1.000	1.684
Totaal	82.142	89.996*

Alle kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

Niet uit de balans blijvende activa en verplichtingen

Niet in de balans opgenomen activa

De historische aanschafwaarde van de aanwezige kunst ultimo 2010 is circa 2,0 miljoen euro (2009: circa 1,8 miljoen euro).

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

PAS- en demotieregelingen

De toekomstige verplichtingen voor de Rechtspraak als gevolg van de voor personeel bestaande regelingen inzake PAS (Partiële Arbeids-participatie Senioren) en demotie bedragen in 2010 circa 22,4 miljoen euro (2009: 20,3 miljoen euro). De demotieregeling maakt hier een te verwaarlozen onderdeel van uit. De PAS-regeling is berekend op basis van een gemiddelde looptijd van vier jaar, rekening houdend met het geschatte instroom- en uitstroompercentage. De PAS-regeling is opgenomen tegen contante waarde, waarbij rekening is gehouden met een contantmakingspercentage van 2,7 procent (2009: 3,5 procent).

Postactievenregelingen

De jaarverplichting voor boekjaar 2010 voor de rechtspraak als gevolg van de voor postactief personeel bestaande regelingen inzake WW en Wachtgeld bedragen in 2010 4,1 miljoen euro (2009 3,5 miljoen euro). Diverse regelingen zoals bovenwettelijk WW, WAO ERD etc. maken hier een te verwaarlozen onderdeel van uit.

De jaarkosten in 2010 bedroegen voor de WW (looptijd maximaal drie jaar) circa 1,5 miljoen euro (2009: 1,5 miljoen euro) en voor wachtgeld (looptijd maximaal tien jaar) circa 0,8 miljoen (2009: 1,4 miljoen euro). Deze twee regelingen hebben een totale toekomstige verplichting tegen een contante waarde van 4,9 miljoen euro (2009: 4,1 miljoen euro), waarbij rekening is gehouden met een contantmakingspercentage van 2,7 procent (2009: 3,5 procent).

Huurverplichtingen

De verplichtingen met betrekking tot door de Rechtspraak gehuurde panden bedragen in 2011 circa 104 miljoen euro (2010: circa 102 miljoen euro). De huurverplichtingen hebben betrekking op contracten die qua looptijd zeer uiteenlopen, waarbij het langstlopende contract als einddatum het jaar

2039 heeft. Huurverplichtingen nemen in de komende jaren gestaag toe.

Dit effect ontstaat door de combinatie van de volgende factoren:

- daling door de werking van het stelsel financiering rijkshuisvesting;
- stijging door herinvesteringen nodig zijn om de panden functioneel op niveau te houden;
- stijging doordat de kosten van nieuwe contracten (uitbreidingen ofwel vervanging van huisvesting) hoger liggen dan de kosten van lopende contracten;
- stijging door indexatie.

Facilitaire verplichtingen

Deze verplichtingen bedragen voor 2010 circa 19,2 miljoen euro en hebben betrekking op kosten voor onder andere beveiliging, catering en schoonmaak.

Toelichting op de geconsolideerde Staat van baten en lasten

[11A] Bijdrage kerndepartement Ministerie van Veiligheid en Justitie

Dit betreft de totale bijdrage zoals die door de Minister van Veiligheid en Justitie is verstrekt.

Opbouw budgettair kader Rechtspraak (x € 1.000)	2010	2009
Stand Miljoenennota	913.218	869.946
Mutaties Voorjaarsnota	-8.652	4.957
Mutaties Najaarsnota / Slotwet	0	32.396
Totaal begrotingsbijstelling	-8.652	37.353
Vooruit ontvangen bijdrage boekjaar		150
Bijdrage uit egalisatierekening	15.253	0
Verrekening Landelijke Bureau Mediation	-132	0
Verrekening bijdrage gerechtskosten	-866	-2.683
Totaal beschikbaar	918.821	904.766

In de bijdrage van het Ministerie van Veiligheid en Justitie is een bijdrage in de gerechtskosten begrepen die in 2010 4,5 miljoen euro (2009: 3,9 miljoen euro) bedraagt. Deze bijdrage is 0,866 miljoen euro hoger dan de gemaakte gerechtskosten [18]. De gerechtskosten worden volgens de open-eindfinanciering vergoed, hetgeen voor 2010 betekent dat 0,866 miljoen euro moet worden teruggestort naar het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

[11B] Overige bijdrage van Ministerie van Veiligheid en Justitie

Overige bijdrage (x € 1.000)	2010
OM-bijdrage ICTRO	20.512
Bijdrage OM en derden SSR	11.117
OM + Hoge Raad bijdrage Bistro	1.246
DJI/ Expertisecentrum CvT rechtbank Utrecht	258
Totaal	33.133

Over 2010 is 25,300 miljoen euro aan “bijdragen derden” begroot. De totale realisatie over 2010 bedraagt 45,066 miljoen euro en is ten opzichte van de begroting gestegen, doordat vanaf boekjaar 2010 de OM-bijdrage van ICTRO en de bijbehorende kosten bij deze bijdrage zijn verantwoord. Deze andere verantwoordingsmethode is het gevolg van de ontvlechting van ICTRO per 1 januari 2010.

[12] Overige bedrijfsopbrengsten

Overige bedrijfsopbrengsten (x € 1.000)	2010
Parketpolitie rechtbank Amsterdam	5.950
WAO	3.500
Accountantskamer	648
Medisch tuchtrecht	416
Overig	1.419
Totaal	11.933

[13] Bijdrage meer/minder werk

Dit betreft het saldo van meer- en minderwerk van productie zoals dat door de Rechtspraak is gerealiseerd ten opzichte van de met de Minister van Veiligheid en Justitie gemaakte afspraken bij het vaststellen van de begroting. Deze wordt afgerekend tegen 70 procent van de afgesproken tarieven. Voor 2010 heeft de Rechtspraak de Minister de afrekening met de egalisatierekening vastgesteld op 5,9 miljoen euro.

[14] Personele kosten

De personele kosten zijn te relateren aan het gemiddeld aantal werknemers bij de Rechtspraak. Hierover geeft tabel 12 Aantal medewerkers en formatie Rechtspraak in het Jaarverslag Rechtspraak 2010 nadere informatie.

De werknemers van de Rechtspraak vallen onder de pensioenregeling van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds. Een toegezegde pensioenregeling die in de jaarrekening wordt gekenmerkt als een toegezegde-bijdrage-regeling waarbij premies worden betaald op basis van het salaris in het betreffende jaar. De Rechtspraak heeft voor deze pensioenregeling geen andere wettelijke of feitelijke verplichting indien een tekort zich voordoet bij het ABP.

De vier leden van de Raad voor de rechtspraak worden bezoldigd op basis van artikel 86 van de Wet op de rechterlijke organisatie juncto artikel 1 en 2 van het Besluit rechtspositie leden gerechtsbesturen en Raad voor de rechtspraak juncto artikel 7 en bijlage 3 van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren.

Geen van de functionarissen van de Rechtspraak ontvangt een beloning die hoger is dan het grensbedrag zoals dat is opgenomen in de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens.

[15] Materiële kosten

Materiële kosten (x € 1.000)	2010	2009
Huisvestingskosten	109.615	111.649
Exploitatiekosten	119.007	122.347*
Totaal	228.622	233.996*

Onder de exploitatiekosten zijn de accountants honoraria opgenomen. De totale accountants honoraria die de accountants en de accountantsorganisaties met betrekking tot het desbetreffende boekjaar ten laste van de Rechtspraak hebben gebracht voor de diverse controle- en adviesdiensten zijn als volgt:

Accountants honoraria (x € 1.000 incl. B.T.W.)	2010
Accountantscontrole	982
Andere assurance opdrachten	388
Belastingadviesdiensten	4
Overige dienstverlening*	84
Totaal	1.458

[16] Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten [zie ook 1] worden verminderd als gevolg van de vrijval van de balanspost Vooruitontvangen Bedragen Openbaar Ministerie. Het betreft hier de door het Openbaar Ministerie verstrekte bijdrage in de aanschaf van gemeenschappelijke activa. Door haar bijdrage in de aanschafkosten heeft het Openbaar Ministerie haar deel van de afschrijvingskosten immers al voldaan.

Afschrijvingskosten (x € 1.000)	2010	2009
Totaal afschrijvingen [1]	23.983	24.113*
-/- Vrijval correcties overig	-246	-179
-/- Vrijval vooruitontvangen OM	-1.814	-2.511
Afschrijvingskosten [17]	21.923	21.423*

[17] Rentekosten

Het betreft hier de rentelasten als gevolg van de door het Ministerie van Financiën verstrekte leningen ten behoeve van de aanschaf van materiële vaste activa.

[18] Gerechtskosten

Onder gerechtskosten worden verstaan de kosten die het gerecht maakt gedurende of als gevolg van de behandeling van een aan de rechter voorgelegde zaak. Deze kosten worden volgens de open-eindfinanciering vergoed. Dit betekent dat de gerealiseerde kosten volledig worden vergoed.

5.3 Overige gegevens

5.3.1 Resultaatsbestemming

In het Besluit financiering rechtspraak 2005 zijn specifieke afspraken op financieel gebied opgenomen. In deze afspraken is voor de bestemming van het exploitatiesaldo geregeld, in artikel 17 lid 5 en 6, dat het exploitatieresultaat van de rechtspraak wordt toegevoegd aan of in mindering gebracht op de exploitatiereserve van de rechtspraak. Tevens zijn er afspraken gemaakt over de samenstelling en maximale omvang van het duurzaam aan de rechtspraak verbonden vermogen. In overeenstemming met het bovenstaande wordt voorgesteld het exploitatieresultaat over 2010 ten laste van de reserves te brengen. Dit voorstel is in de balans per 31 december 2010 verwerkt, en verklaard in de toelichting op de reserves.

5.3.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de leden van de Raad voor de rechtspraak

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in hoofdstuk 5.2 van dit jaarverslag opgenomen jaarrekening van de Rechtspraak gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2010 en de staat van baten en lasten over 2010, met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

De Raad voor de rechtspraak is op grond van artikel 104 van de Wet op de rechterlijke organisatie verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, in overeenstemming met de eisen voor financiële verslaggeving, zoals uiteengezet in de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag. De Raad voor de rechtspraak is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen tot stand moeten zijn gekomen in overeenstemming met de begrotingswetten en met andere van toepassing zijnde wettelijke regelingen. De Raad voor de rechtspraak is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk

acht om het opmaken van de jaarrekening en de financieel rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het, grond van artikel 104, vijfde lid van de Wet op de rechterlijke organisatie, geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Ministerie van Justitie – Raad voor de rechtspraak. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Onze controle omvat tevens een toetsing op de financieel rechtmatige totstandkoming van baten en lasten en de balansmutaties.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening door de Raad voor de rechtspraak, en voor het getrouwe beeld daarvan, de financieel rechtmatige totstandkoming van baten en lasten en balansmutaties gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de Raad voor de rechtspraak. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door de Raad voor de rechtspraak gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de Rechtspraak per 31 december 2010 en van het resultaat over 2010 in overeenstemming met de eisen voor financiële verslaggeving zoals uiteengezet in de jaarrekening.

Naar ons oordeel zijn de in de jaarrekening opgenomen baten en lasten alsmede de balansmutaties tot stand gekomen in overeenstemming met de begrotingswetten en met andere van toepassing zijnde wettelijke regelingen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

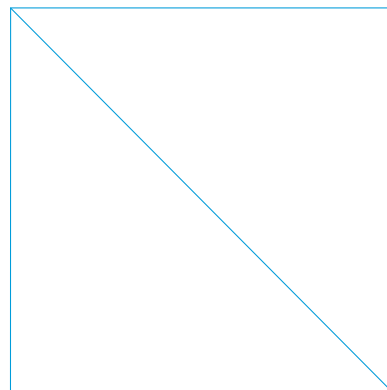
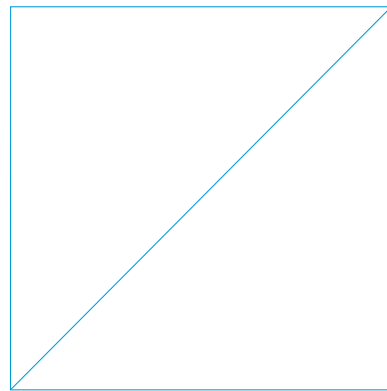
Tevens melden wij dat het jaarverslag van de Rechtspraak, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Den Haag, 5 april 2011

Ernst & Young Accountants LLP
w.g. drs. M.E. Westerhout-van Kimmenade RA MGA

Cijfers

Cijfers

Tabel 1: instroom Rechtspraak in 2007, 2008, 2009 en 2010 (aantal zaken, afgerond op tientallen)

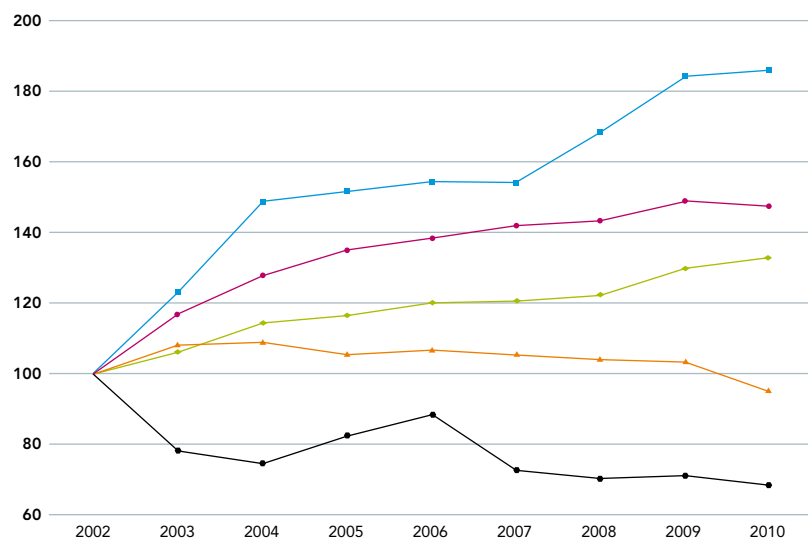
	2007	2008	2009	2010	groei 2010
Kantonsector rechtbanken	1.063.900	1.167.300	1.276.780	1.289.100	1%
Handelszaken (incl. arbeidzaken en kort gedingen)	497.300	561.150	660.120	658.460	0%
Familiezaken	192.650	216.760	243.820	266.700	9%
Akten en verklaringen	112.400	110.180	124.010	122.950	-1%
Strafzaken	168.330	172.300	147.220	148.910	1%
Mulderzaken (excl. adres onbekend)	93.210	106.910	101.610	92.090	-9%
Sector civiel rechtbanken	263.870	265.910	283.290	289.130	2%
Handelszaken, insolventies en kort gedingen	107.690	102.030	113.750	118.290	4%
Familiezaken	129.630	136.320	138.830	142.210	2%
Presidentrekestten	26.550	27.560	30.720	28.640	-7%
Sector bestuur rechtbanken	118.950	116.090	117.710	113.220	-4%
Bestuurszaken	46.390	45.000	46.180	44.830	-3%
Vreemdelingenzaken	48.450	45.800	49.050	45.690	-7%
Belastingzaken	24.110	25.290	22.480	22.700	1%
Sector straf rechtbanken	222.680	220.630	218.010	200.920	-8%
Appelcolleges	64.280	64.620	66.940	66.270	-1%
Handelszaken	9.790	9.720	10.400	10.120	-3%
Familiezaken	4.340	4.890	5.320	5.460	3%
Belastingzaken	3.190	3.500	3.040	3.570	17%
Strafzaken	38.680	37.910	39.570	38.500	-3%
CRvB + CBb	8.280	8.600	8.600	8.620	0%
Totaal Rechtspraak	1.733.680	1.834.540	1.962.730	1.958.640	0%

* CRvB 0% groei en CBb -5%

Tabel 2: instroom naar sector, 2005-2010 (aantal zaken afgerond op honderdtallen)

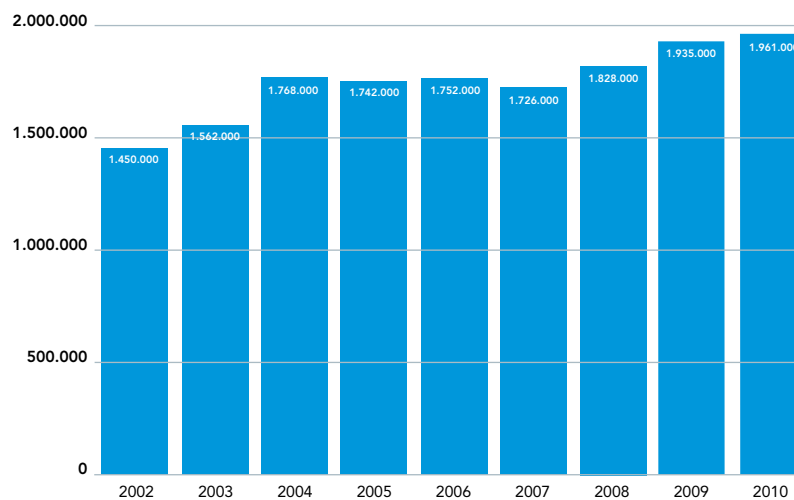
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kantonsectoren	1.050.700	1.070.000	1.063.900	1.167.300	1.276.800	1.289.100
Civiele sectoren	255.100	261.400	263.900	265.900	283.300	289.100
Strafsectoren	222.200	225.500	222.700	220.600	218.000	200.900
Bestuur, vreemdelingen, belasting	135.500	145.700	119.500	116.300	117.700	113.200
Hoger beroep	60.700	62.100	63.800	64.400	66.900	66.300
Totaal	1.724.100	1.764.700	1.733.700	1.834.500	1.962.700	1.958.600

Figuur 1: instroom 2002-2010, geïndexeerd (2002=100)

- Kantonsectoren
- ◆ Civiele sectoren
- ▲ Strafsectoren
- Bestuur, vreemdelingen, belasting (eerste aanleg)
- Hoger beroep (incl. kantonappellen)

Figuur 2: totale productie Rechtspraak 2002-2010

Tabel 3: productieontwikkeling (x 1.000) in 2005-2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Realisatie (absolute productie)	1.742	1.752	1.726	1.828	1.935	1.961
Groei absolute productie	-1%	1%	-1%	6%	6%	1%
Groei werklast (gewogen productie)	-1%	-3%	-1%	2%	3%	3%
Productie t.o.v. de afspraak met de Minister	107%	101%	98%	104%	103%	102%

Tabel 4: productiegroei naar instantie en sector 2010

	Groei zaken %	Groei werklast (gewogen productie)
Rechtbanken	1%	3%
Kantonsector rechtbanken	2%	3%
Sector civiel rechtbanken	3%	6%
Sector straf rechtbanken	-10%	-6%
Sector bestuur rechtbanken (incl. belasting- en vreemdelingenzaken)	6%	10%
Appelcolleges	2%	4%
Civiele zaken	3%	2%
Belastingzaken	8%	14%
Strafzaken	1%	6%
CRvB	0%	0%
CBb	32%	-
Totaal	1%	3%

Gemarkeerd zijn de zaaksgroepen, waarbij de zaakssamenstelling substantieel zwaarder werd

Tabel 5: productie Rechtspraak in 2008, 2009 en 2010 (aantal zaken afgerond op tientallen)

	2008	2009	2010	groei 2010	groei 2009	groei 2008
Kantonsector rechtbanken	1.167.620	1.258.440	1.287.470	2%	8%	11%
Handelszaken (incl. arbeidzaken en kort gedingen)	561.900	650.550	661.600	2%	16%	15%
Familiezaken	213.020	237.280	264.770	12%	11%	12%
Akten en verklaringen	110.180	124.010	122.950	-1%	13%	-2%
Strafzaken	172.170	146.990	144.240	-2%	-15%	2%
Mulderzaken (excl. adres onbekend)	110.350	99.620	93.910	-6%	-10%	21%
Sector civiel rechtbanken	262.470	280.110	289.560	3%	7%	0%
Handelszaken, insolventies en kort gedingen	102.010	111.740	118.420	6%	10%	-6%
Familiezaken	133.050	138.130	142.770	3%	4%	4%
Presidentrekestes	27.410	30.230	28.380	-6%	10%	4%
Sector bestuur rechtbanken	115.720	113.550	120.920	6%	-2%	-11%
Bestuurszaken	45.460	44.410	46.960	6%	-2%	-7%
Vreemdelingenzaken	45.090	45.860	50.740	11%	2%	-21%
Belastingzaken	25.180	23.290	23.220	0%	-8%	2%
Sector straf rechtbanken	219.390	217.460	195.910	-10%	-1%	2%
Appelcolleges	62.410	65.680	67.030	2%	5%	-3%
Handelszaken	10.350	10.740	10.940	2%	4%	-3%
Familiezaken	4.560	5.390	5.720	6%	18%	14%
Belastingzaken	2.790	3.370	3.660	8%	21%	-15%
Strafzaken	36.370	37.610	37.820	1%	3%	-4%
CRvB + CBb	8.340	8.570	8.900	4%	3%	-2%
Totaal Rechtspraak	1.827.620	1.935.260	1.960.900	1%	6%	6%

Tabel 6: productie ten opzichte van de afspraken met de Minister, 2010

	begroting afspraken in aantallen	productie in aantallen	productie t.o.v. afspraken
Rechtbanken	1.861.740	1.893.870	102%
Kantonzaken excl. Mulder adres onbekend	1.251.360	1.287.470	103%
Civiele zaken exclusief akten en verklaringen	285.400	289.560	101%
Reguliere bestuurszaken	48.660	46.960	97%
Vreemdelingenzaken	56.170	50.740	90%
Belastingzaken	22.230	23.220	104%
Strafzaken excl. overtredingen	197.920	195.910	99%
Gerechtshoven	57.720	58.130	101%
Civiele zaken	15.450	16.660	108%
Strafzaken	38.940	37.820	97%
Belastingzaken	3.330	3.660	110%
CRvB	7.750	7.550	97%
CBb	1.240	1.350	109%
Totaal	1.928.440	1.960.900	102%

Tabel 7: de productie ten opzichte van de instroom in 2008, 2009 en 2010 (aantal zaken afgerond op tientallen)

	instroom 2010	productie 2010	productie t.o.v. instroom 2010	productie t.o.v. instroom 2009	productie t.o.v. instroom 2008
Kantonsector rechtbanken	1.289.100	1.287.470	100%	99%	100%
Handelszaken (incl. arbeidzaken en kort gedingen)	658.460	661.600	100%	99%	100%
Familiezaken	266.700	264.770	99%	97%	98%
Akten en verklaringen	122.950	122.950	100%	100%	100%
Strafzaken	148.910	144.240	97%	100%	100%
Mulderzaken (excl. adres onbekend)	92.090	93.910	102%	98%	103%
Sector civiel rechtbanken	289.130	289.560	100%	99%	99%
Handelszaken, insolventies en kort gedingen	118.290	118.420	100%	98%	100%
Familiezaken	142.210	142.770	100%	99%	98%
Presidentrekestten	28.640	28.380	99%	98%	99%
Sector bestuur rechtbanken	113.220	120.920	107%	96%	100%
Bestuurszaken	44.830	46.960	105%	96%	101%
Vreemdelingenzaken	45.690	50.740	111%	93%	98%
Belastingzaken	22.700	23.220	102%	104%	100%
Sector straf rechtbanken	200.920	195.910	98%	100%	99%
Appelcolleges	66.270	67.030	101%	98%	97%
Handelszaken	10.120	10.940	108%	103%	106%
Familiezaken	5.460	5.720	105%	101%	93%
Belastingzaken	3.570	3.660	103%	110%	80%
Strafzaken	38.500	37.820	98%	95%	96%
CRvB + CBb	8.620	8.900	103%	100%	97%
Totaal Rechtspraak	1.958.640	1.960.900	100%	99%	100%

Tabel 8: werkvoorraad ultimo 2008 t/m 2010 (afgerond op tientallen)

	werkvoorraad 2008	werkvoorraad 2009	groei voorraad 2009		werkvoorraad 2010	groei voorraad 2010	
			als % van instroom	t.o.v. 2008		als % van instroom	t.o.v. 2009
Rechtbanken							
Civiel							
Handelszaken	90.130	89.270	-1%	-1%	87.470	-2%	-2%
Familiezaken	36.930	36.380	0%	-1%	35.470	-1%	-3%
Beslissing president /civiel algemeen	6.450	6.680	0%	4%	6.810	0%	2%
Bestuur							
Bestuurszaken	25.520	27.190	4%	7%	24.990	-5%	-8%
Vreemdelingenzaken	13.160	16.190	6%	23%	11.340	-11%	-30%
Belastingzaken	16.720	15.920	-4%	-5%	15.390	-2%	-3%
Straf							
Strafzaken1)	40.980	41.530	0%	1%	46.540	2%	12%
Kanton							
Handelszaken	53.650	62.030	1%	16%	57.160	-1%	-8%
Familiezaken	30.220	32.500	1%	8%	34.140	1%	5%
Beslissing president /civiel algemeen	1.470	1.530	0%	4%	1.400	0%	-8%
Strafzaken + mulderzaken1)	53.920	56.210	1%	4%	59.040	1%	5%
Gerechtshoven							
Civiel							
Handelszaken	13.370	12.360	-10%	-8%	11.690	-7%	-5%
Familiezaken	3.410	3.500	2%	3%	3.240	-5%	-7%
Belasting							
Belastingzaken	4.530	4.180	-11%	-8%	4.090	-3%	-2%
Straf							
Strafzaken1)	18.760	20.720	5%	10%	21.400	2%	3%
CRvB	9.680	9.240	-6%	-5%	8.900	-5%	-4%
CBb	1.150	1.620	32%	41%	1.690	5%	4%

1) Op basis van betere meetgegevens zijn voorraadgegevens 2009 en ouder van strafzaken gecorrigeerd.

Tabel 9a: gemiddelde lengte van procedures in weken, 2008-2010

	2008	2009	2010
Rechtbanken, sector kanton			
Handelszaak verweer met enquête, descente of pleidooi	47	41	43
Handelszaak verweer zonder enq., desc. of pleidooi	19	15	17
Handelszaak zonder verweer (verstek)	1	1	1
Beschikking ontbindingsprocedure arbeidsovereenkomst	3	3	3
Overige beschikkingen (handel en huur)	16	18	26
Familiezaak	5	4	5
Kort geding	5	5	5
Strafzaak bij kanton (overtreding + mulder)	7	7	1)
Rechtbanken, sector civiel			
Handelszaak met verweer	61	61	59
Handelszaak zonder verweer (verstek)	6	6	6
Verzoekschriftprocedure handel (vooral insolventie)	8	7	8
Beëindigde faillissementen	113	114	111
Scheidingszaak	16	16	16
Beschikking verzoekschriftprocedure kinderrechter	8	6	5
Overige familiezaak (bv. adoptie)	23	24	24
Kort geding	7	6	6
Rechtbanken, sector straf			
Strafzaak (meervoudig behandeld=MK)	15	15	17
Uitwerken vonnis strafzaak voor hoger beroep (MK)	17	17	17
Politierechterzaak (incl. economische)	5	6	6
Strafzaak bij de kinderrechter (enkelvoudig)	5	5	5
Rechtbanken, sector bestuur			
Bodemzaak bestuur regulier	46	45	47
Voorlopige voorziening bestuur regulier	6	6	7
Belastingzaak	54	53	53
Vreemdelingenzaak	30	29	32

Tabel 9a: gemiddelde lengte van procedures in weken, 2008-2010 (vervolg)

	2008	2009	2010
Gerechtshoven			
Handelszaak	72	72	65
Familiezaak	31	33	34
Belastingzaak	85	79	82
Strafzaak (MK en EK)	33	38	42
Uitwerken arrest t.b.v. cassatie	24	22	23
College van Beroep voor het bedrijfsleven			
Bestuurszaak	76	80	87
Voorlopige voorziening	7	7	7
Centrale Raad van Beroep			
Bestuurszaak	83	77	73
Voorlopige voorziening	8	7	10

Tabel 9b: lengte van de procedures; percentage zaken binnen de norm afgezet tegen de norm voor 2010

	realisatie		2010	norm 2010	
	2008	2009			
Rechtbanken, sector kanton	%	%	%	%	binnen
Handelszaken met verweer	95%	96%	95%	90%	1 jaar
	81%	81%	78%	75%	6 maanden
Beschikking arbeidsontbinding op tegenspraak	96%	95%	96%	90%	3 maanden
Handelszaken zonder verweer (verstek)	92%	91%	84%	90%	15 dagen
Beschikking geregelde arbeidsontbinding	79%	77%	83%	90%	15 dagen
Kort geding	96%	95%	96%	90%	3 maanden
Overtreding	89%	88%	88%	80%	1 maand
Mulderzaak	74%	80%	80%	80%	3 maanden
Rechtbanken, sector civiel	%	%	%	%	binnen
Handelszaken met verweer	85%	86%	87%	80%	2 jaar
	62%	62%	63%	70%	1 jaar
Handelszaken zonder verweer (verstek)	69%	73%	76%	90%	1 maand
Verzoekschriftprocedure handel (vooral insolventie)	84%	86%	84%	90%	3 maanden
Beëindigde faillissementen	73%	72%	77%	90%	3 jaar
Scheidingszaak	91%	94%	93%	95%	1 jaar
	60%	58%	62%	50%	2 maanden
Alimentatie en bijstandsverhaal	94%	94%	93%	90%	1 jaar
Omgangs- en gezagszaken	83%	82%	81%	80%	1 jaar
Beschikking verzoekschriftprocedure kinderrechter	90%	90%	92%	90%	3 maanden
Kort geding	91%	91%	92%	90%	3 maanden
Rechtbanken, sector straf	%	%	%	%	binnen
Strafzaak MK (=meervoudig behandeld)	86%	85%	84%	90%	6 maanden
Politierechterzaak (incl. economische)	85%	86%	84%	90%	5 weken
Strafzaak bij de kinderrechter (enkelvoudig)	84%	83%	82%	85%	5 weken
Raadkamerzaken m.b.t. voorlopige hechtenis	99%	100%	99%	95%	2 weken
Raadkamerzaken niet voorlopige hechtenis	82%	81%	80%	85%	4 maanden

Tabel 9b: lengte van de procedures; percentage zaken binnen de norm afgezet tegen de norm voor 2010 (vervolg)

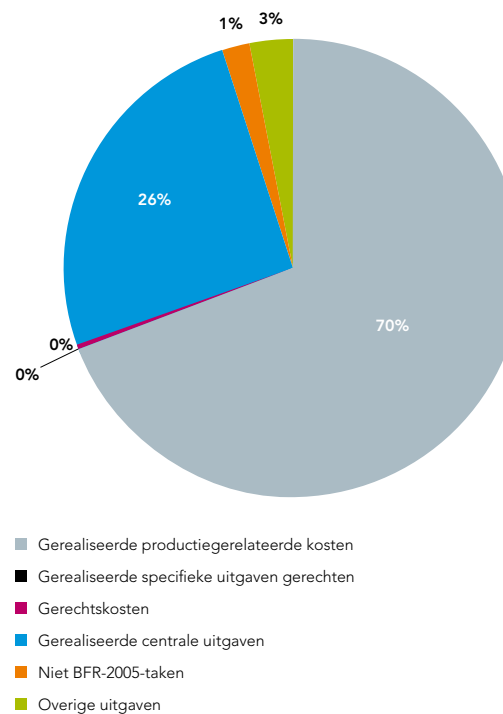
	realisatie		2010	norm 2010	
	2008	2009			
Rechtbanken, sector bestuur	%	%	%	%	binnen
Bodemzaak bestuur regulier	73%	71%	68%	90%	1 jaar
	47%	47%	49%	70%	9 maanden
Voorlopige voorziening bestuur regulier	95%	95%	94%	90%	3 maanden
Bodemzaak belasting lokaal	44%	42%	48%	90%	9 maanden
Bodemzaak rijksbelastingen	51%	51%	53%	90%	1 jaar
Bodemzaak vreemdelingen	68%	67%	57%	90%	9 maanden
Gerechtshoven	%	%	%	%	binnen
Handelszaak dagvaarding	67%	71%	74%	80%	2 jaar
Handelsrekest	57%	70%	70%	90%	3 maanden
Familierekest	88%	87%	85%	90%	1 jaar
Belastingzaak	33%	30%	42%	85%	1 jaar
Strafzaak MK (=meervoudig behandeld)	74%	67%	55%	85%	9 maanden
Strafzaak EK	59%	44%	36%	90%	6 maanden
Strafzaak EK kantonzaak	64%	55%	67%	90%	6 maanden
Raadkamerzaken m.b.t. voorlopige hechtenis	50%	45%	55%	95%	2 weken
Raadkamerzaken niet voorlopige hechtenis	32%	61%	46%	85%	4 maanden

Vetgedrukt zijn de realisatiepercentages die gezien de norm nog duidelijk (5% of meer) tekortschieten.

Tabel 10: kostenspecificatie 2010 (bedragen x € 1.000)

Gerealiseerde productiegerelateerde kosten	664.297
Gerealiseerde specifieke uitgaven gerechten	103
Gerechtskosten	3.673
Gerealiseerde centrale uitgaven	247.748
Bijdrage in de huisvestingskosten gerechten	105.889
ICT	87.769
Opleidingen	20.522
Bureau Raad	20.181
Overig	13.386
Nief-BFR 2005 taken	13.996
Tuchtrecht	2.731
Commissies van Toezicht	5.170
Niet wettelijke taken	6.095
Overige uitgaven	30.320
Megazaken	14.258
Bijzondere kamers	9.937
College van Beroep voor het bedrijfsleven	6.125

Figuur 3: kostenspecificatie 2010

Tabel 11a: gerealiseerde minuentarieven 2010

	minuentarief (euro)	
	RA	GA
Rechtbanken		
Civiel	2,14	1,67
Bestuur (excl. VK)	2,09	1,63
Straf	2,76	2,20
Kanton	2,08	1,53
Bestuur VK	2,39	1,78
Belasting	1,29	1,60
Gerechtshoven		
Civiel	2,26	1,71
Straf	2,19	1,70
Belasting	1,65	1,92
Bijzondere colleges		
Centrale Raad van Beroep	3,02	1,19

Tabel 11b: gerealiseerde productgroepprijs versus afgesproken prijs 2010 (euro)

	Gerealiseerd	Afgesproken	Vershil
Rechtbanken			
Civiel	851	875	24
Bestuur (excl. VK)	1.966	1.771	-195
Straf	924	847	-77
Kanton	120	131	11
Bestuur VK	854	807	-47
Belasting	1.120	1.163	42
Gerechtshoven			
Civiel	4.219	3.824	-394
Straf	1.524	1.380	-143
Belasting	4.374	3.605	-769
Bijzondere colleges			
Centrale Raad van Beroep	3.303	3.177	-125
College van Beroep voor het bedrijfsleven	geen prijs	-	-

Tabel 12: aantal medewerkers en formatie rechtspraak (excl. de landelijke diensten die voor OM en ZM werken), 2008-2010

	31-12-2008		31-12-2009		31-12-2010	
	aantal dec 2008	fte dec 2008	aantal dec 2009	fte dec 2009	aantal dec 2010	fte dec 2010
Rechterlijke ambtenaren	2.397	2.176	2.418	2.203	2.502	2.275
Gerechtsambtenaren (direct)	5.690	5.031	5.703	5.081	5.797	5.138
Totaal medewerkers direct	8.087	7.207	8.121	7.284	8.299	7.413
% van totaal	82%	82%	82%	82%	83%	83%
Staftaken Gerechten (GA indirect) *	1.614	1.467	1.693	1.555	1.650	1.495
Gemeenschappelijk Beheer (GA indirect) **	115	106	50	46	46	41
Totaal medewerkers indirect	1.729	1.573	1.743	1.601	1.696	1.536
% van totaal	18%	18%	18%	18%	17%	17%
Totaal personeel direct & indirect	9.816	8.780	9.864	8.884	9.995	8.949
Rechterlijke ambtenaren	2.397	2.176	2.418	2.203	2.502	2.275
% van totaal	24%	25%	25%	25%	25%	25%
Gerechtsambtenaren direct en indirect	7.419	6.604	7.446	6.682	7.493	6.674
% van totaal	76%	75%	75%	75%	75%	75%
Totaal personeel direct & indirect	9.816	8.780	9.864	8.884	9.995	8.949

* = in 2010 85% van de totaal geregistreerde staftaken bij gerechten

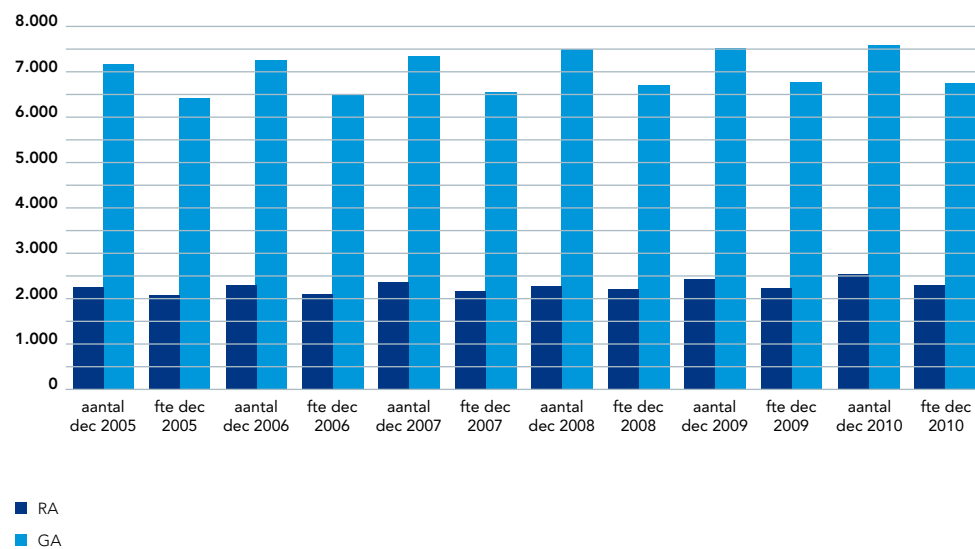
** = 70% van de totaal geregistreerde staftaken bij het Gemeenschappelijk Beheer

Tabel 13: bezetting landelijke diensten en projecten OM/Rechtspraak, 2008-2010

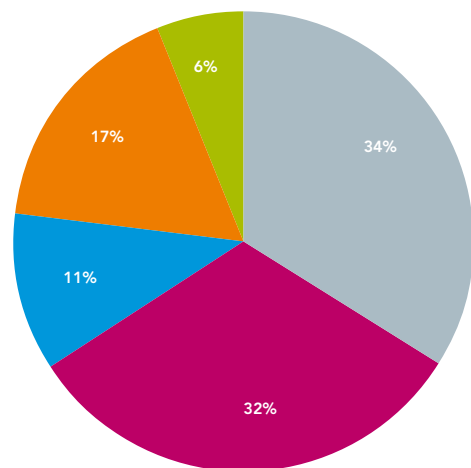
Landelijke diensten en projecten (SSR, ICTRO & Prisma)	31-12-2008		31-12-2009		31-12-2010	
	aantal	fte	aantal	fte	aantal	fte
Rechterlijke ambtenaren	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Gerechtsambtenaren	504	477	494	472	453	428

Het betreft hier het totale personeelsbestand van SSR, ICTRO en dienst Prisma.

Figuur 4: aantal medewerkers en formatie Rechtspraak 2005-2010

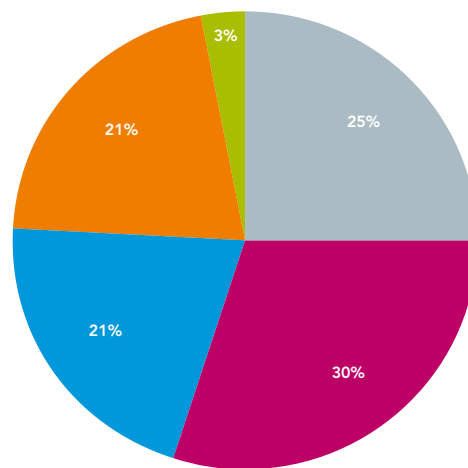

Figuur 5: gemiddelde bezetting (in fte) per sector rechters (rechterlijk ambtenaar), 2010

- Sector strafrecht
- Sector civielrecht
- Sector kanton
- Sector bestuursrecht
- Bijzondere colleges

Figuur 6: gemiddelde bezetting (in fte) per sector niet-rechters (gerechtsambtenaar), 2010

- Sector strafrecht
- Sector civielrecht
- Sector kanton
- Sector bestuursrecht
- Bijzondere colleges

Tabel 14: man-vrouw verdeling primair proces, 2008-2010

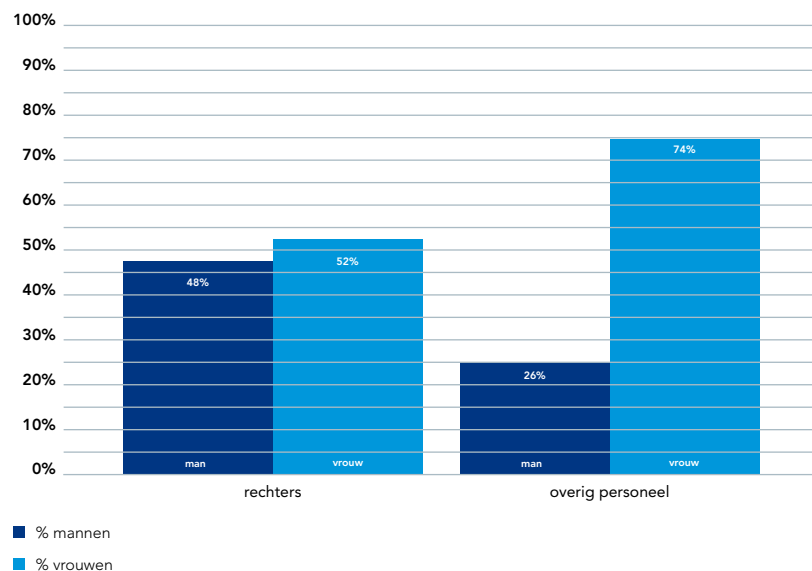
	aantal 31-12-2008			aantal 31-12-2009			aantal 31-12-2010		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
Rechters	1.190	1.207	2.397	1.181	1.237	2.418	1.193	1.309	2.502
	50%	50%	100%	49%	51%	100%	48%	52%	100%
Overig personeel (direct)	1.505	4.198	5.703	1.505	4.198	5.703	1.508	4.289	5.797
	26%	74%	100%	26%	74%	100%	26%	74%	100%

Tabel 15: man-vrouw verdeling in functies als rechterlijk ambtenaar, 2008-2010

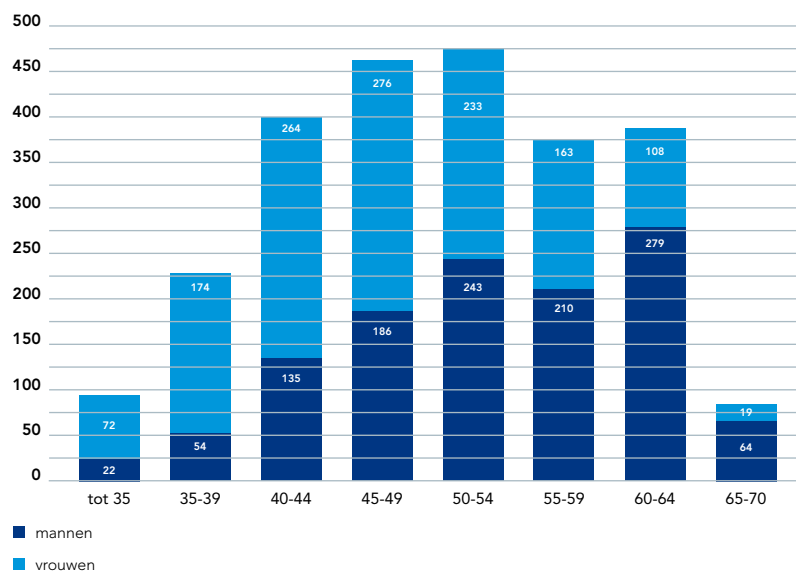
	aantal 31-12-2008			aantal 31-12-2009			aantal 31-12-2010		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
presidenten (voorzitter van bestuur)	24	3	27	22	3	25	23	3	26
hof / bijzonder college	8	0	8	7	0	7	6	1	7
rechtbank	16	3	19	15	3	18	17	2	19
sectorvoorzitters (lid van bestuur) en (coördinerend) vice-presidenten	629	373	1.002	627	410	1.037	577	390	967
hof / bijzonder college	150	67	217	147	77	224	155	80	235
rechtbank	479	306	785	480	333	813	422	310	732
raadsheer	154	119	273	160	127	287	169	137	306
rechter	341	615	956	328	604	932	373	677	1.050
overige rechterlijke ambtenaren	42	97	139	43	94	137	47	96	143
Totaal rechters	1.190	1.207	2.397	1.180	1.238	2.418	1.189	1.303	2.492

Overige rechterlijke ambtenaren betreft rechterlijke ambtenaren in de volgende functies: gerechtsauditeur tevens plaatsvervanger; gerechtsauditeur; voorzitter/lid van de Raad voor de rechtspraak.

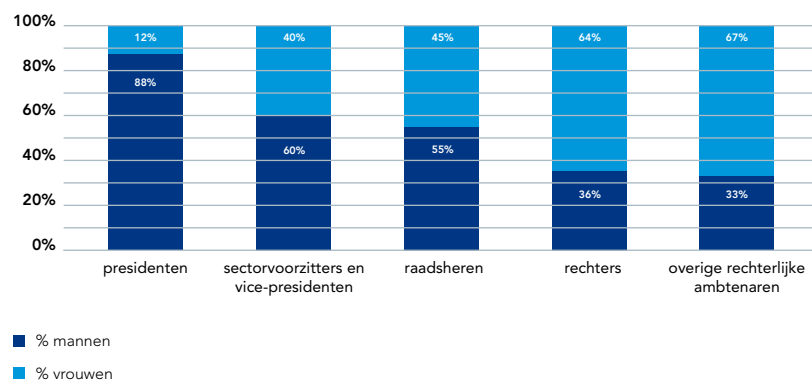
Figuur 7: man-vrouwverdeling primair proces, 31-12-2010

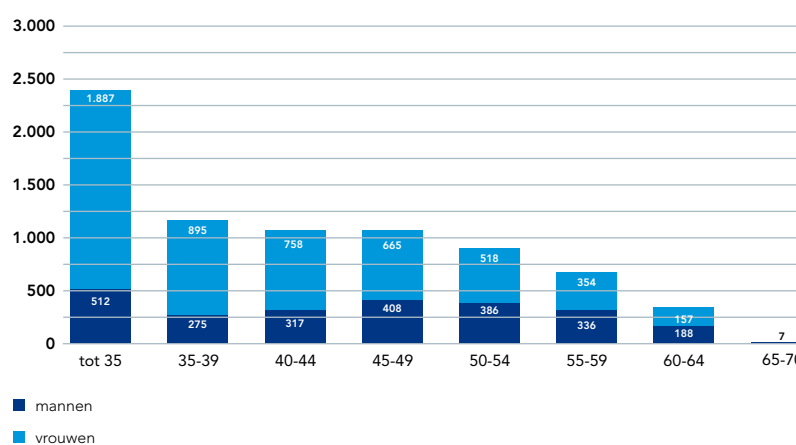
Figuur 9: leeftijd rechters, 31-12-2010

Figuur 8: man-vrouwverdeling naar functie, 31-12-2010

Figuur 10: leeftijd niet-rechters (gerechtsambtenaren), 31-12-2010

Tabel 16: Arbeidsverzuim 2008-2010 (excl. zwangerschapsverlof)

	verzuimpercentage 2008			verzuimpercentage 2009			verzuimpercentage 2010		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
Rechterlijke ambtenaren + GA (direct & indirect)	3,6%	5,2%	4,6%	3,8%	5,0%	4,5%	3,5%	5,0%	4,5%
Gemeenschappelijk Beheer (100%)	3,5%	7,9%	5,1%	2,4%	3,7%	2,8%	1,4%	3,7%	2,1%
Landelijke diensten OM en Rechtspraak (100%)	4,0%	6,0%	4,5%	3,6%	6,0%	4,2%	4,1%	7,4%	5,0%
Totaal	3,6%	5,3%	4,6%	3,8%	5,0%	4,5%	3,6%	5,1%	4,5%

Tabel 17: selectiecommissie rechterlijke macht, 2010

	Totaal	Man		Vrouw	
Raio-selectie 2010					
Aantal kandidaten	176	65	37%	111	63%
-afgewezen	125	49	39%	76	61%
-aanbevolen *	51	16	31%	35	69%
Rio-selectie 2010					
Aantal kandidaten	410				
-afgewezen	344				
-aanbevolen	66				

*) in 2010 waren twee opleidingen met elk 30 geselecteerde kandidaten gevuld. Deels kwamen deze uit de lichteing 2009 en 1 uit de lichteing 2011.

Tabel 18a: mediations 2005-2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Aantal verwijzingen naar mediation	830	2.133	3.354	3.708	4.183	4.311
Aantal gestarte mediations	720	1.943	3.062	3.317	3.850	3.937
Aantal afgeronde mediations	357	1.297	2.495	3.203	3.212	3.605
- geheel of gedeeltelijk geslaagd	55%	61%	57%	59%	58%	57%
- volledige overeenstemming					50%	50%

Tabel 18b: mediation naar type zaak, 2010

Type zaak	In 2010 verwezen naar mediation	In 2010 gestarte mediations	In 2010 afgeronde mediations ¹⁾	Geheel of gedeeltelijk geslaagd	Volledige overeenstemming
Kantonzaken	237	214	195	57%	50%
Handelszaken	283	247	226	50%	44%
Familiezaken	2.746	2.537	2.317	53%	44%
Bestuurszaken belasting	550	495	461	77%	74%
Bestuurszaken regulier	428	387	358	63%	60%

1) In 2010 afgeronde mediations kunnen vóór 2010 zijn gestart

Tabel 19a: in 2010 ingediende klachten naar onderwerp

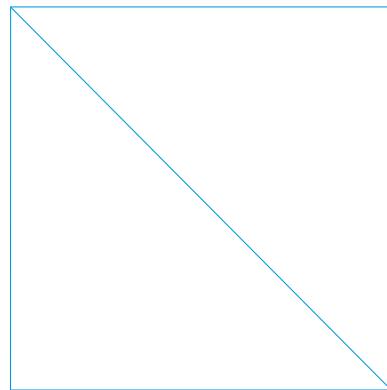
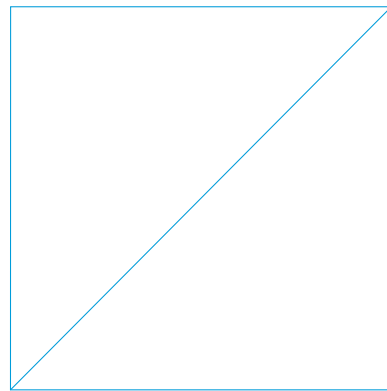
onderwerp	aantal	%
bejegening	160	13%
rechterlijke beslissingen	438	36%
tijdsduur procedures	140	12%
administratieve fouten	202	17%
overige	268	22%
Totaal	1.208	100%

Tabel 19b: in 2010 afgehandelde klachten naar soort afdoening

Niet inhoudelijk behandeld	627	53%	100%
- niet bevoegd (ex art 2 klachtenregeling)	98	8%	16%
- niet-ontvankelijk (ex art 2 klachtenregeling)	245	21%	39%
- niet-ontvankelijk (overig)	173	15%	28%
- buiten behandeling gelaten (ex art 7 klachtenregeling)	37	3%	6%
- schikking of intrekking	74	6%	12%
Inhoudelijk behandeld	550	47%	100%
- ongegrond	297	25%	54%
- gegrond	208	18%	38%
- geen oordeel	45	4%	8%
Totaal	1.177	100%	

Bijlage

Bijlage

Publicaties 2010

Rechtstreeks

Rechtstreeks nr. 1-2010

Rechtspraak en digitale rechtsbronnen: nieuwe kansen, nieuwe plichten
M. van Opijnen

Rechtstreeks nr. 2-2010

Minderjarigen en jongvolwassenen: Pleidooi voor een evidencebased strafrecht
T. Doreleijers en J.W. Fokkens

Rechtstreeks nr. 3-2010

Taakstraffen langs de lat: strafopvattingen van Nederlanders
S. Ruiter en J. Tolsma

Rechtstreeks nr. 4-2010

Hoe Rechters denken: wat Posner ons leert
H. Kerkmeester en L. Visscher

Rechtspraaklezing 2010

Naar een ideaal gerecht

C. Eradus

Research Memoranda

Specialisatie loont?! Ervaringen van grote ondernemingen met specialistische rechtspraakvoorzieningen

Research Memoranda nr. 1. 2010

A. Böcker, T. Havinga, A. Jettinghoff, C. Klaassen en L. Bakker

Conservatoir beslag in Nederland: zekerheid en pressiemiddel

Research Memoranda nr. 2. 2010

M. Meijsen, A.W. Jongbloed

Vormfouten in de VS, Juridische consequenties van vormfouten in strafzaken

Research Memoranda nr. 3. 2010

R. Kuiper

De minimumstraf opnieuw bezien. Een geactualiseerde beknopte rechtsvergelijking

Research Memoranda nr. 4. 2010

P. J. P. Tak

Rechtspreken: samen of alleen. Over meervoudige en enkelvoudige rechtspraak

Research Memoranda nr. 5. 2010

R. Baas, L.E. de Groot-van Leeuwen, M.T.A.B. Laemers

Beslissingen over kinderen in problematische opvoedingssituaties: Inzichten uit gehechtheidsonderzoek

Research Memoranda nr. 6. 2010

F. Juffer

Nieuw gestarte projecten

Evaluatie persrichtlijn

Uitvoerders: B. Kester (EUR) & O. Scholten / N. Ruigrok (UvA)

Evaluatie Ouderschapsonderzoek

Uitvoerder: E. S. Kluwer (Universiteit Utrecht)

Straftoemeting slachtoffers met bijzondere kwalificatie

Uitvoerder: Intervict

Kostprijsverschillen tussen gerechten

Uitvoerder: Raad voor de rechtspraak

Maatschappelijke en individuele kosten en baten van procederen

Uitvoerder: Raad voor de rechtspraak

TV-onderzoek

Uitvoerder: BTC Media Test BV

Bijzondere Onderzoeksopdracht

Sociaal-psychologische determinanten van rechterlijke besluitvorming

Uitvoerder: C.K.W. de Dreu (Universiteit van Amsterdam)